

Valutaeffekter i sjømatindustrien i 2019

Thomas Nyrud

Om prosjektet

Denne presentasjonen er del av et fireårig FHF-prosjekt med tittelen «Hvordan påvirker valutaendringer prestasjon og konkurranseposisjon i norsk sjømatnæring i perioden 2016-2019?». Prosjektet viderefører metodikk og indikatorer utviklet i et tidligere FHF-prosjekt, der det ble sett på valutaeffekter i sjømatindustrien over perioden 2000 – 2015.

Link til prosjektets hjemmeside:

<https://fhf.no/prosjektdetaljer/?projectNumber=901325>

Link til tidligere prosjekt for perioden 2000 - 2015:

<https://www.fhf.no/prosjektdetaljer/?projectNumber=901214>

Prosjektets målbeskrivelse

Prosjektet skal bidra til økt kunnskap om hvordan svingninger i den norske kronen påvirker prestasjonen og konkurranseposisjonen til den norske sjømatnæringen. Det skal gi forbedret evne til å predikere konsekvenser av fremtidig valutauro, og gi et årlig valutakorrigert bilde av prestasjonen til sentrale aktører i sjømatnæringen.

Sammendrag 1/2

Den norske kronen svekket seg videre i 2019 mot alle de viktigste handelsvalutaene for sjømat. Spesielt falt den mye i verdi mot japanske yen og US dollar, som begge er viktige valutaer for makrelleksporten. US dollar er også viktig i mye av eksporten av fryst fisk. Minst var endringen mot euro, som er viktig blant annet for fersk og saltet hvitfisk, og for fersk laks.

Eksportverdien for sjømat var på 107 milliarder kroner i 2019, opp 8,2 milliarder fra året før. Av denne økningen bidro en svakere krone med 4,7 milliarder kroner, tilsvarende cirka 57 %. Uten drahjelp fra en svakere krone ville eksportverdien i 2019 dermed vært på cirka 103 milliarder, og allikevel endt over den mye omtalte 100-milliarders grensen.

Av den totale positive valutaeffekten på 4,7 milliarder, kom 3,2 milliarder innenfor havbrukssektoren. For hvitfisksektoren var valutaeffekten på 696 millioner, mens den var på 500 millioner for pelagisk sektor. Sett i forhold til verdiøkningen, så var effekten størst innenfor pelagisk sektor, hvor 78 % av økningen kom fra en svakere krone. Tilsvarende innenfor hvitfisk og havbruk var på hhv. 49 % og 59 %.

Valutaeffekten var positiv i 2019 for alle produktene studert i denne analysen. Størst betydning hadde effekten for fryst hel hyse, hvor 100 % av økningen i eksportverdi kom fra en svakere krone. Uten kronesvekkelse ville eksportverdien falt med 4,7 % fra 2018 til 2019. I stedet økte den med 1,7 %. Fryst hyse går hovedsakelig til dollarmarkeder eller til Storbritannia, og kronen svekket seg mye mot både dollar og pund i 2019. Blant annet ser vi at 60 % av eksportvolumet til dollarmarkeder kom i løpet av årets fem første måneder, samtidig som at dollaren i snitt var 9 % dyrere disse månedene enn samme periode året før.

Nest størst valutaeffekt hadde fersk hel laks, hvor 88 % av verdiøkningen skyldtes en svakere krone. Her var effekten samtidig størst målt i kroner og øre, på 2,1 milliarder (av en total vekst på 2,4 milliarder). Dette til tross for relativt små bevegelser mot euroen sammenlignet med de andre store valutaene. Også her har dette en sammenheng med svingninger i valutakursen og eksportvolumet gjennom året. Det ble eksportert noe større volum laks på slutten av året enn i årets øvrige måneder, samtidig som at kronen var på sitt svakeste mot euro i denne samme perioden. Dette forsterket valutaeffekten i lakseeksporten til EU-markedet. I tillegg har det gått mindre men fortsatt betydelige volum i både yen, pund og dollar, hvor valutaeffekten har vært større.

Sammendrag 2/2

På tredjeplass blant «valutavinnerne» kommer fryst hel makrell, hvor kronekursen sto for 76 % av verdiøkningen, tilsvarende 325 millioner. Som allerede nevnt er makrell mye eksponert mot japanske yen og dollar, de to valutaene kronen har svekket seg mest mot det siste året. Prisen på makrell ute i markedene har også steget mye, noe som sammen med en svakere krone har bidratt til å øke eksportverdien til tross for nedgang i eksportvolumet.

Minst var valutaeffekten for fersk hel sei og for reker, hos begge disse bidro kronen med 7 % av verdiøkningen. Fersk hel sei har nesten utelukkende gått i euro til EU-markedet, med volum spredt utover året, og har derfor vært mindre utsatt for valutasvingninger. Valutaeffekten var generelt liten for produkter av sei i 2019, bortsett fra klippfisken hvor denne var på cirka 50 % (da for klippfisk av alle arter). Når det gjelder reker så eksporteres relativt mye til Sverige sammenlignet med andre produkter. Norske kroner styrket seg med cirka 1 % mot svenske kroner i 2019, noe som ga en negativ valutaeffekt for denne eksporten.

Fra januar 2018 til desember 2019 svekket chilenske pesos seg med 11 % mot norske kroner, og med 13 % målt ved en handelsvektet valutakursindeks. Chile er en stor eksportør av laks, spesielt til USA, og pesoen svekket seg med hele 27 % mot US dollar over samme periode. Isolert sett innebærer dette at chilensk laks har forbedret sin konkurranseposisjon relativt til norsk laks i både USA og andre markeder.

Islandske kroner svekket seg med 4 % mot norske kroner og 10 % målt ved en handelsvektet valutakursindeks fra januar 2018 til desember 2019. Den islandske kronen svekket seg samtidig med hhv. 19 % og 13 % mot euro og britiske pund over perioden, valutaene til to sentrale markeder i både norsk og islandsk hvitfiskeeksport. Den siste tids endringer i vekslingskursen mellom norske og islandske kroner innebærer dermed en forbedring av konkurransesituasjonen til islandske hvitfiskeeksportører relativt til norske i disse markedene.

Britiske pund styrket seg med 8 % mot norske kroner og 2 % målt ved en handelsvektet valutakursindeks fra januar 2018 til desember 2019. Skotske lakseprodusenter er blant annet en sentral konkurrent for norsk laks i EU-markedet, og pundet styrket seg med 4 % mot euroen over perioden. Isolert sett har denne utviklingen vært til fordel for norske lakseprodusenter relativt til skotske.

Innholdsfortegnelse

1. Kronekursens utvikling (7 – 11)
2. Totalt og per sektor (12 – 16)
3. Torsk, hyse og sei (17 – 27)
4. Tørrfisk, saltfisk og klippfisk (28 – 31)
5. Sild og makrell (32 – 38)
6. Laks (39 – 44)
7. Reker (45 – 48)
8. Konkurransesituasjonen overfor andre sjømatprodusenter (49 – 55)

Forklaring av figurene

Seksjon 2. – 7. inneholder to typer figurer: Valutakursindekser og analyser av eksportverdi.

Valutakursindeksene

Indeksene er et vektet gjennomsnitt av de handelsvalutaene som brukes ved salg/eksport i den delen av sjømatindustrien som indeksen er merket med.

Indeksene er satt med januar 2018 som basetidspunkt (=100). En høyere verdi i indeksen betyr at den handelsvektede kronekursen svekker seg, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. I teksten snakker vi derfor om svekking og styrking av indeksene på samme måte som man ville omtalt en svekking eller styrking av kronekursen.

Én mulig tolkning av indeksen er at den måler utviklingen i internasjonal konkurransekraft hos den delen av sjømatindustrien den beskriver. En høyere indeksverdi vil da indikere forbedret konkurransekraft, mens en lavere verdi indikerer forverret konkurransekraft.

Analyse av eksportinntektene

Dette er en enkel modell som anslår den direkte effekten valutakursendringer har på verdien av sjømateksporten fra år til år. Vi har sett på 2019, som er sammenlignet mot 2018. Modellen sammenligner den reelle utviklingen i eksportverdien (søylene til venstre) med en hypotetisk utvikling der kronekursen holdes fast mellom årene (søylene til høyre).

1. Kronekursens utvikling

Forklaring av figurene i seksjon 1

De fire viktigste handelsvalutaene innen norsk sjømateksport er euro, US dollar, britiske pund og japanske yen. Cirka 97 % av eksporten blir gjort opp for i en av disse fire valutaene.

Figurene i denne seksjonen viser vekslingskursen mellom NOK og disse fire valutaene. En høyere verdi i figurene betyr at kronen svekker seg, en lavere verdi at den styrker seg. En svakere krone innebærer at man får flere kroner igjen per euro, dollar osv. Dette er bra hvis man har inntekter i utenlandsk valuta. Samtidig betyr det at man må betale mer i norske kroner for disse valutaene. Dette vil gjøre innkjøp fra utlandet dyrere, øke kostnadene forbundet med gjeld i utenlandsk valuta osv.

Kronekursens utvikling

Fra januar 2018 til desember 2019 svekket kronen seg mot alle de fire viktigste handelsvalutaene for norsk sjømateksport.

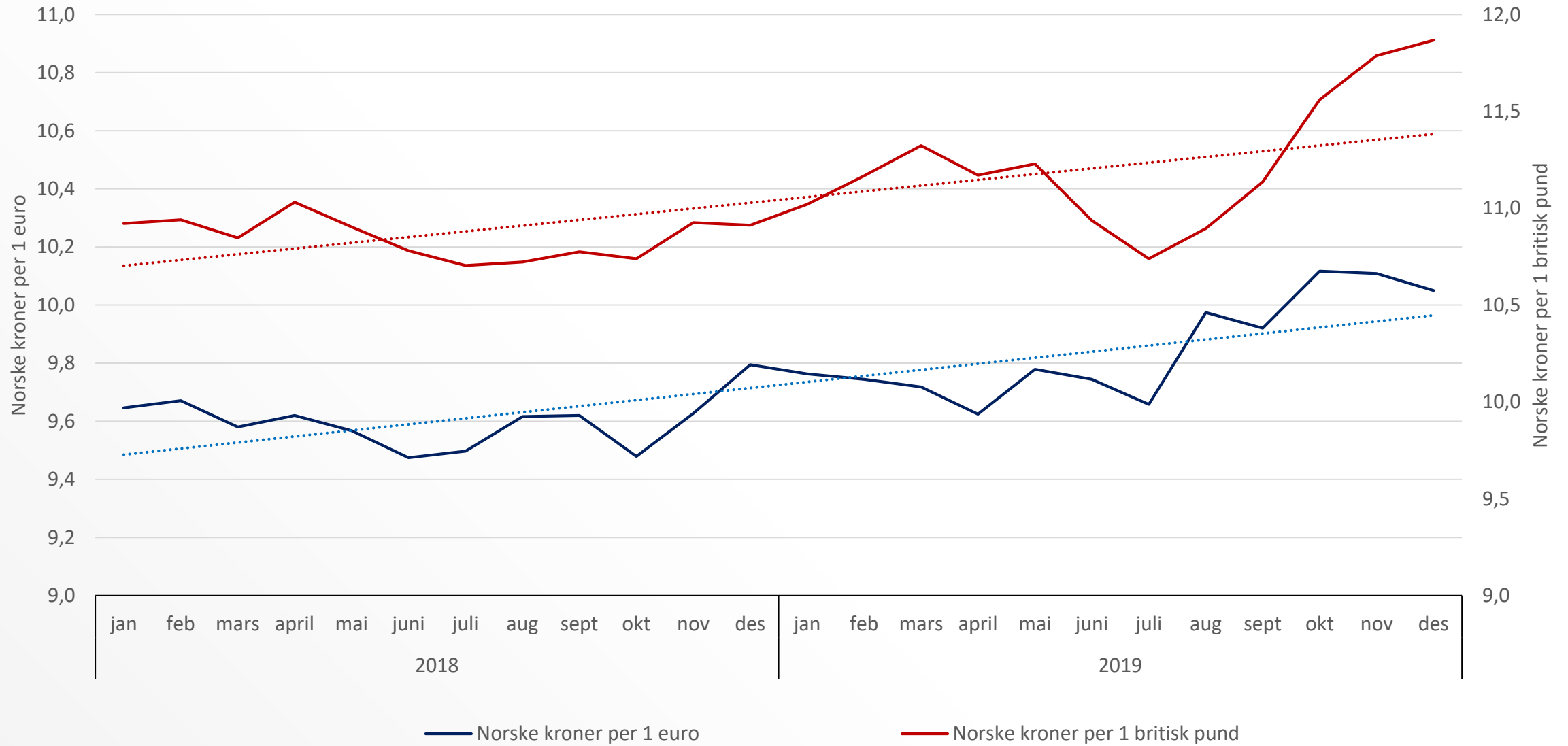
Den svekket seg med:

- 4,2 % mot euro
- 8,7 % mot britiske pund
- 16,2 % mot japanske yen
- 14,3 % mot US dollar

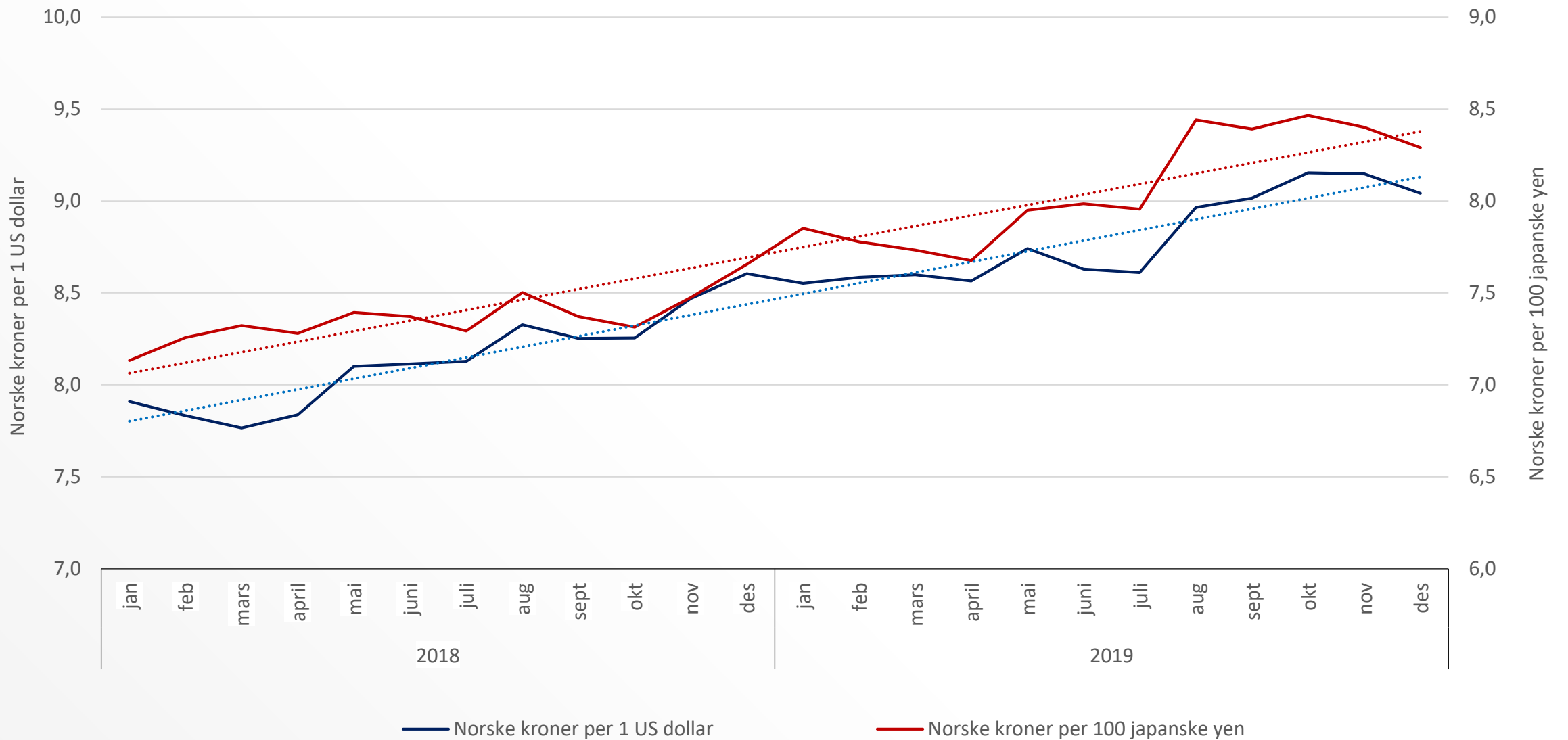
Kronen har svekket seg videre gjennom 2018 og 2019 fra et allerede historisk svakt nivå. Dette til tross for to rentehevinger fra Norges Bank i september 2018 og mars 2019. Forklaringsfaktorer som har blitt fremhevet av ulike økonomer i media inkluderer både kortsiktige forhold og mer langsiktige trender. Man har pekt på urolige internasjonale markeder, hvor investorer plasserer pengene sine i mer sikre havner som US dollar og styrer unna volatile valutaer som den norske kronen. I tillegg har en lavere oljepris hatt mye å si for kronekursen. Mer langsiktig pekes det på en generell nedgang i hvor attraktivt det ansees å investere i Norge. Dette forklares med den forespeilede utfasingen av oljeproduksjon, og en «grønn bølge» i finansmarkedene som gjør at investorer unngår olje- og gassrelaterte investeringer*. Det er også uenighet rundt spørsmålet om kronen rent faktisk er unormalt svak per i dag, eller om den heller har vært unormalt sterk i tidligere perioder og nå har beveget seg mot et mer «riktig» nivå.

*<https://www.dn.no/kommentar/er-det-ingen-bunn-for-norske-kroner/2-1-750962>

Norske kroner mot euro og britiske pund

Norske kroner mot US dollar og japanske yen

2. Totalt og per sektor

Utviklingen totalt og per sektor

Valutakursindeksen for all sjømateksport svekket seg med 8 % fra januar 2018 til desember 2019. Eksportverdien for sjømat økte samtidig med 8,3 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 3,6 % hvis man justerer for valutaeffekten fra en svakere krone. Dette betyr at 57 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 4,7 milliarder kroner, av en total vekst i eksportverdien på 8,2 milliarder.

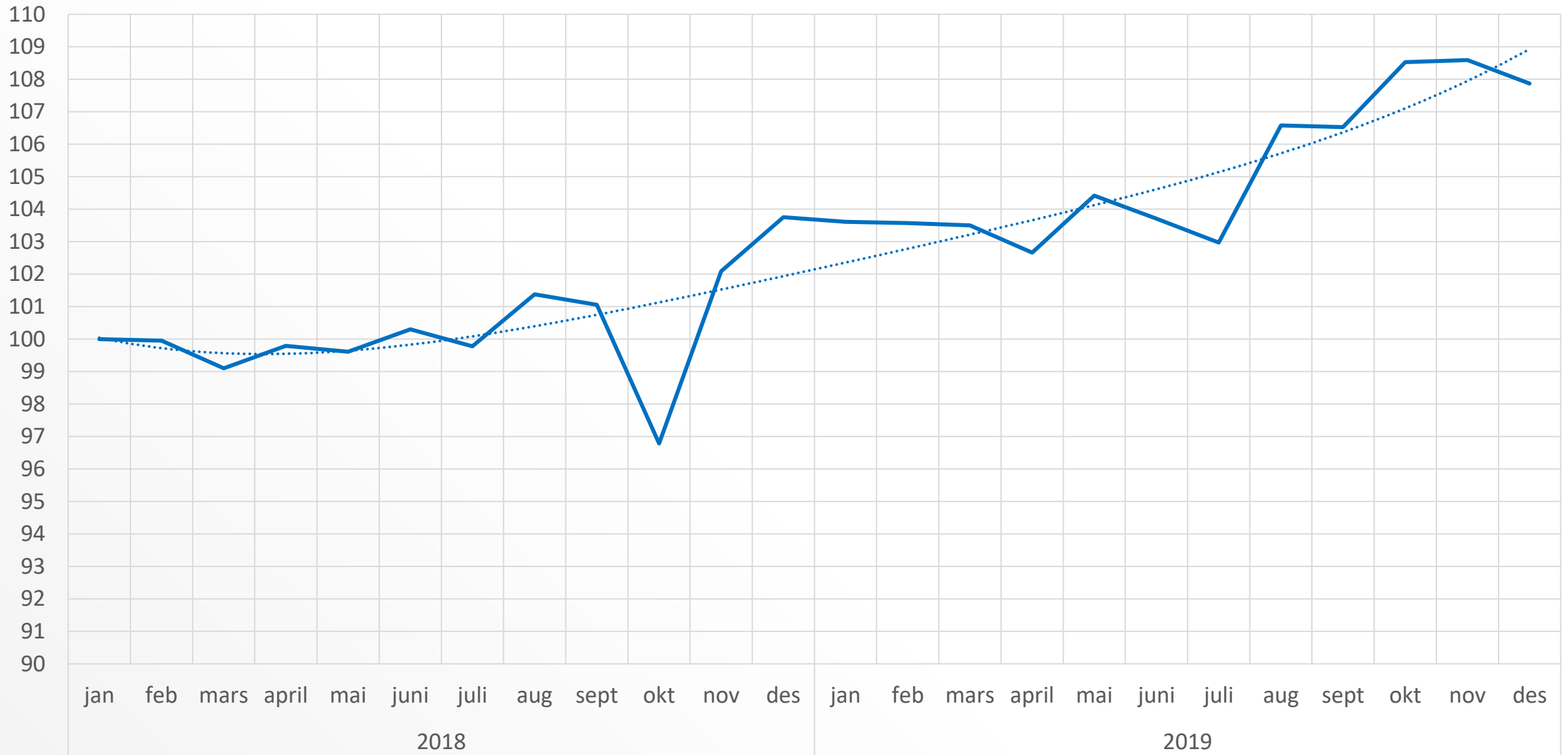
På sektornivå ser vi også at indeksene har svekket seg, og at dette har gjort et betydelig utslag på eksportverdiene. Mellom januar 2018 og desember 2019 svekket pelagiskindeksen seg med 13 %, mens hvitfiskindeksen svekket seg med 9 % og oppdrettsindeksen med 7 %.

Hvitfiskeksporten hadde en verdiøkning på 9,4 % i 2019. Justert for valutaeffekt anslår vi at denne økningen ville vært på 4,8 %. Dette betyr at 49 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 696 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 1,4 milliarder.

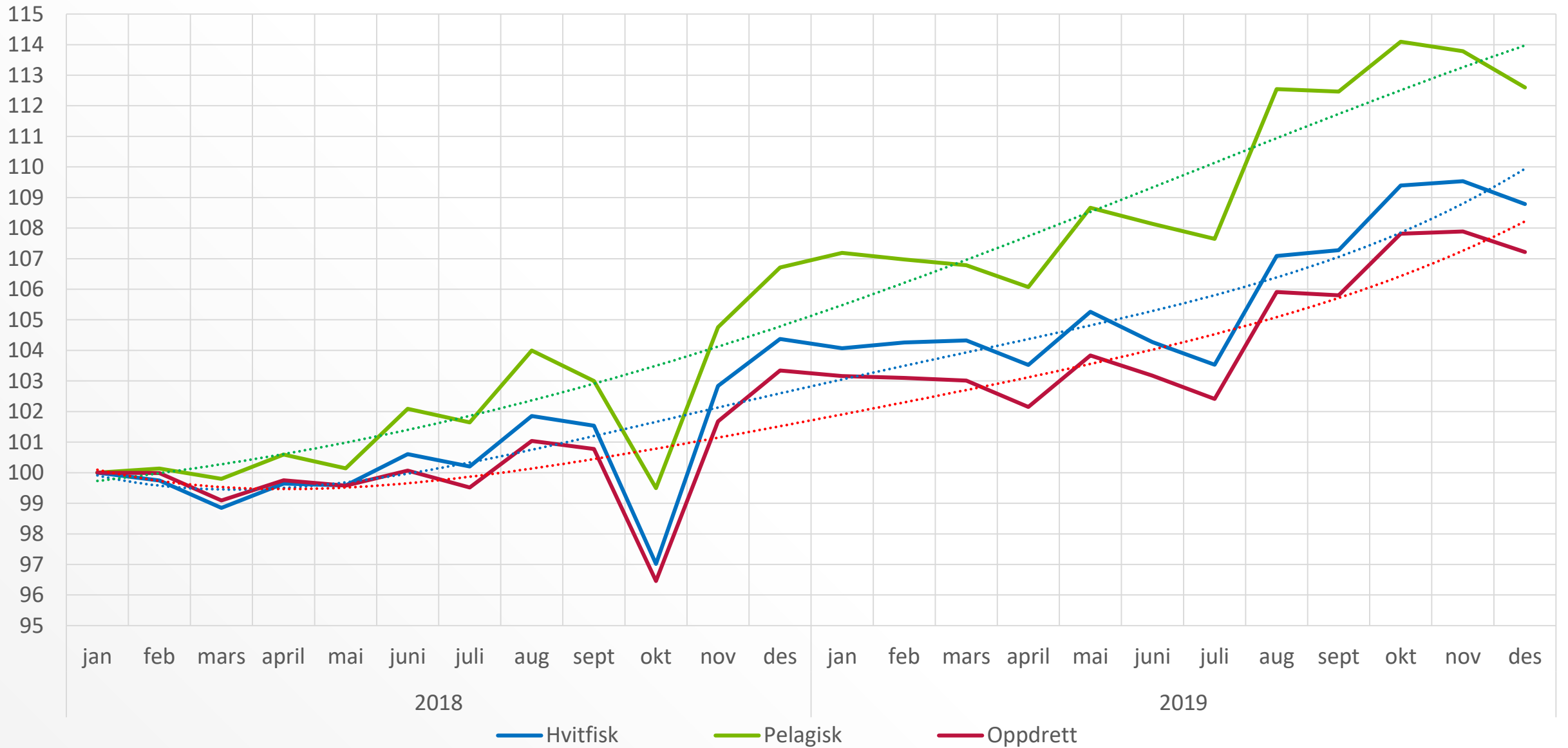
Pelagiskeksporten hadde en verdiøkning på 8,7 % i 2019. Justert for valutaeffekt anslår vi at denne økningen ville vært på 1,9 %. Dette betyr at 78 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 500 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 637 millioner.

Eksporten av oppdrettsfisk hadde en verdiøkning på 7,6 % i 2019. Justert for valutaeffekt anslår vi at denne økningen ville vært på 3,1 %. Dette betyr at 59 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 3,2 milliarder kroner, av en total vekst i eksportverdien på 5,4 milliarder.

Valutakursindeks - all sjømat

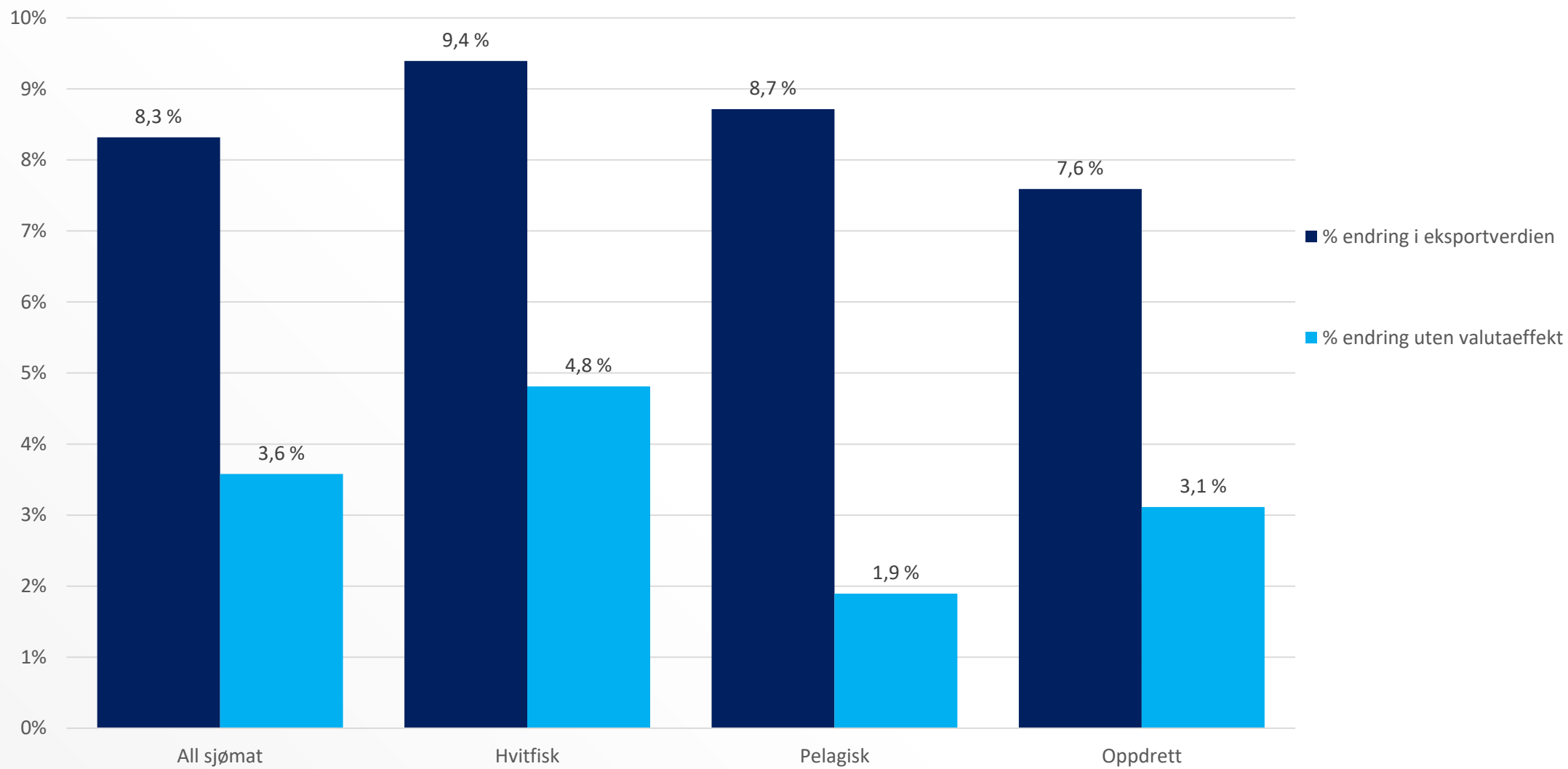

Valutakursindeks - per sektor

Eksportverdi - Totalt og per sektor

Endring 2018 -> 2019

3. Torsk, hyse og sei

Utviklingen innen de største hvitfiskartene

Indeksen for torsk svekket seg med 7 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for sei svekket seg med 12 % og indeksen for hyse med 11 %.

Torsk – Eksportverdien økte med 6,8 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 3,2 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 53 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 344 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 645 millioner.

Sei – Eksportverdien økte med 17,3 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 10,3 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 41 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 149 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 367 millioner.

Hyse – Eksportverdien økte med 4,6 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville snudd til en nedgang på 1 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 100 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 93 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 46 millioner.

Torsk

Blant torskeproduktene svekket indeksen for fersk hel seg med 5 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for fryst hel svekket seg med 11 %. Indeksen for fersk filet svekket seg med 4 % mens indeksen for fryst filet svekket seg med 8 %.

Fersk hel – Eksportverdien falt med 8,9 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne nedgangen ville vært på 10,7 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 35 millioner kroner.

Fryst hel – Eksportverdien økte med 20,2 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 14,7 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 27 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 101 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 367 millioner.

Fersk filet – Eksportverdien økte med 11,8 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 9,6 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 19 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 8,7 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 46 millioner.

Fryst filet – Eksportverdien økte med 9,8 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 5,4 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 44 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 33 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 74 millioner.

Sei

Blant sei produktene svekket indeksen for fersk hel seg med 4 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for fryst hel svekket seg med 10 %. Indeksen for filet svekket seg med 4 %.

Fersk hel – Eksportverdien økte med 39,5 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 36,7 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 7 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 5,2 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 74 millioner.

Fryst hel – Eksportverdien økte med 37,6 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 32 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 15 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 21 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 143 millioner.

Filet – Eksportverdien økte med 21,3 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 17,2 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 19 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 4,4 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 23 millioner.

Hyse

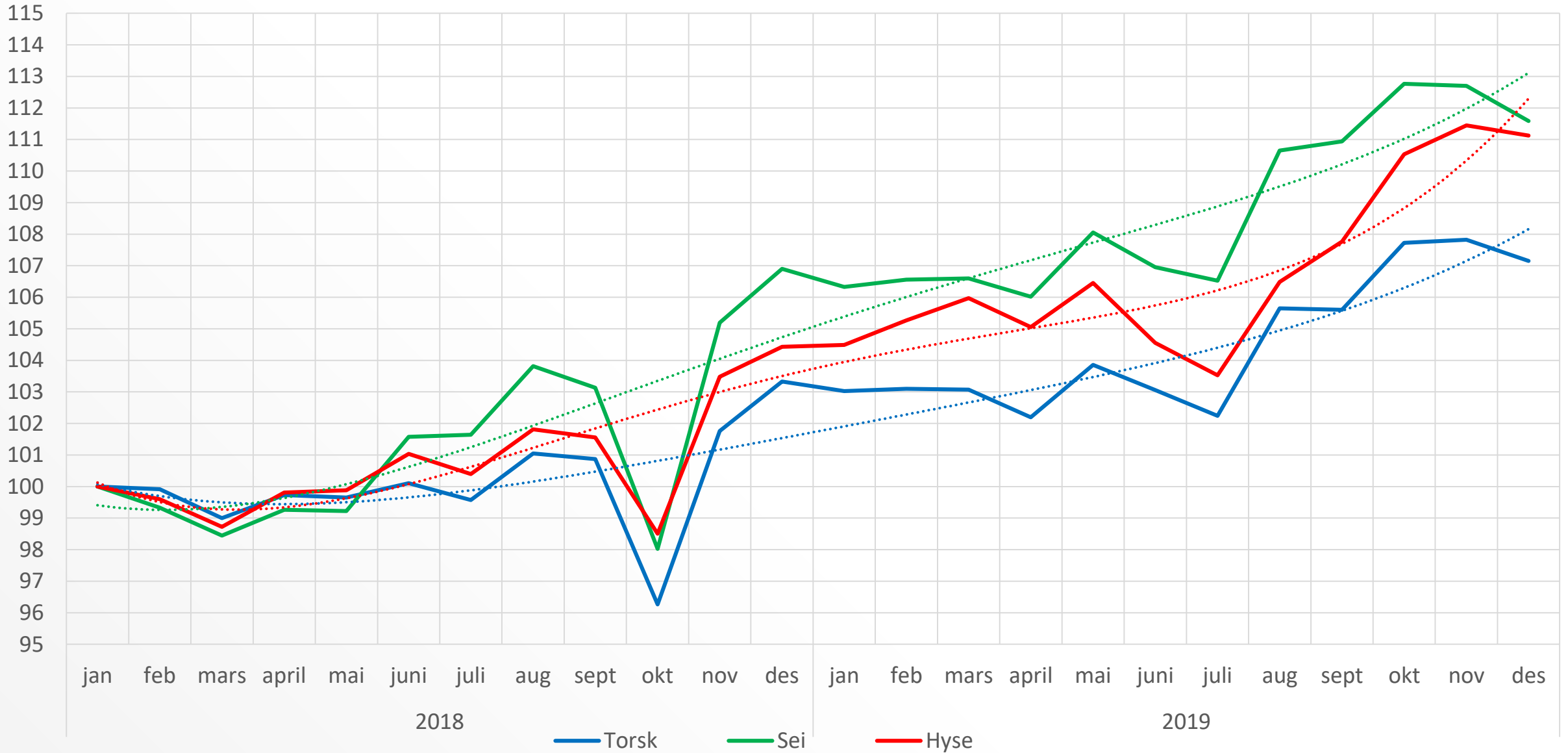
Blant hyseproduktene svekket indeksen for fersk hel seg med 7 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for fryst hel svekket seg med 13 %. Indeksen for filet svekket seg med 8 %.

Fersk hel – Eksportverdien økte med 11,8 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 9,2 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 22 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 7 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 32 millioner.

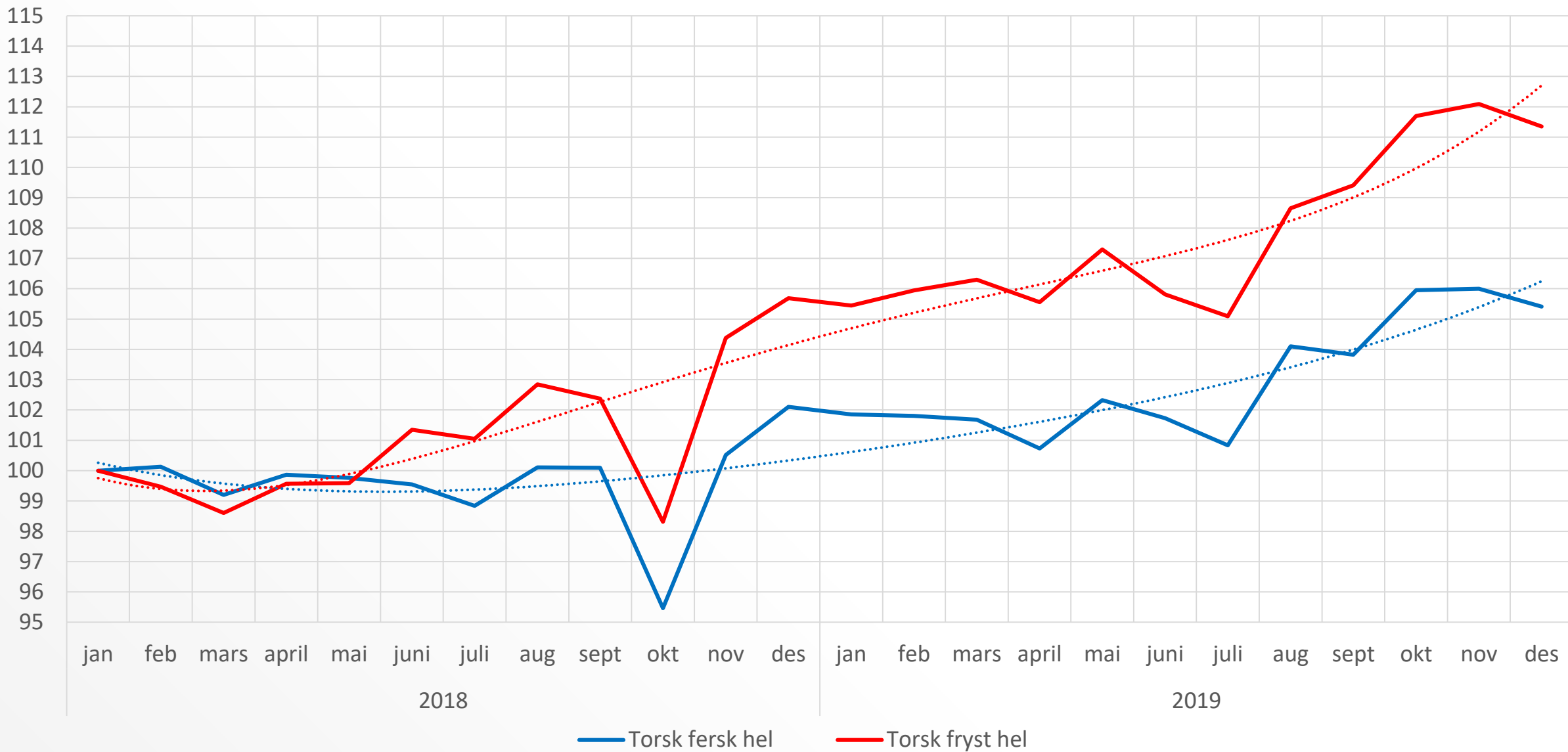
Fryst hel – Eksportverdien økte med 1,7 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville snudd til en nedgang på 4,7 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 100 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 75 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 20 millioner.

Filet – Eksportverdien økte med 9,9 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 5,8 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 41 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 9,4 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 23 millioner.

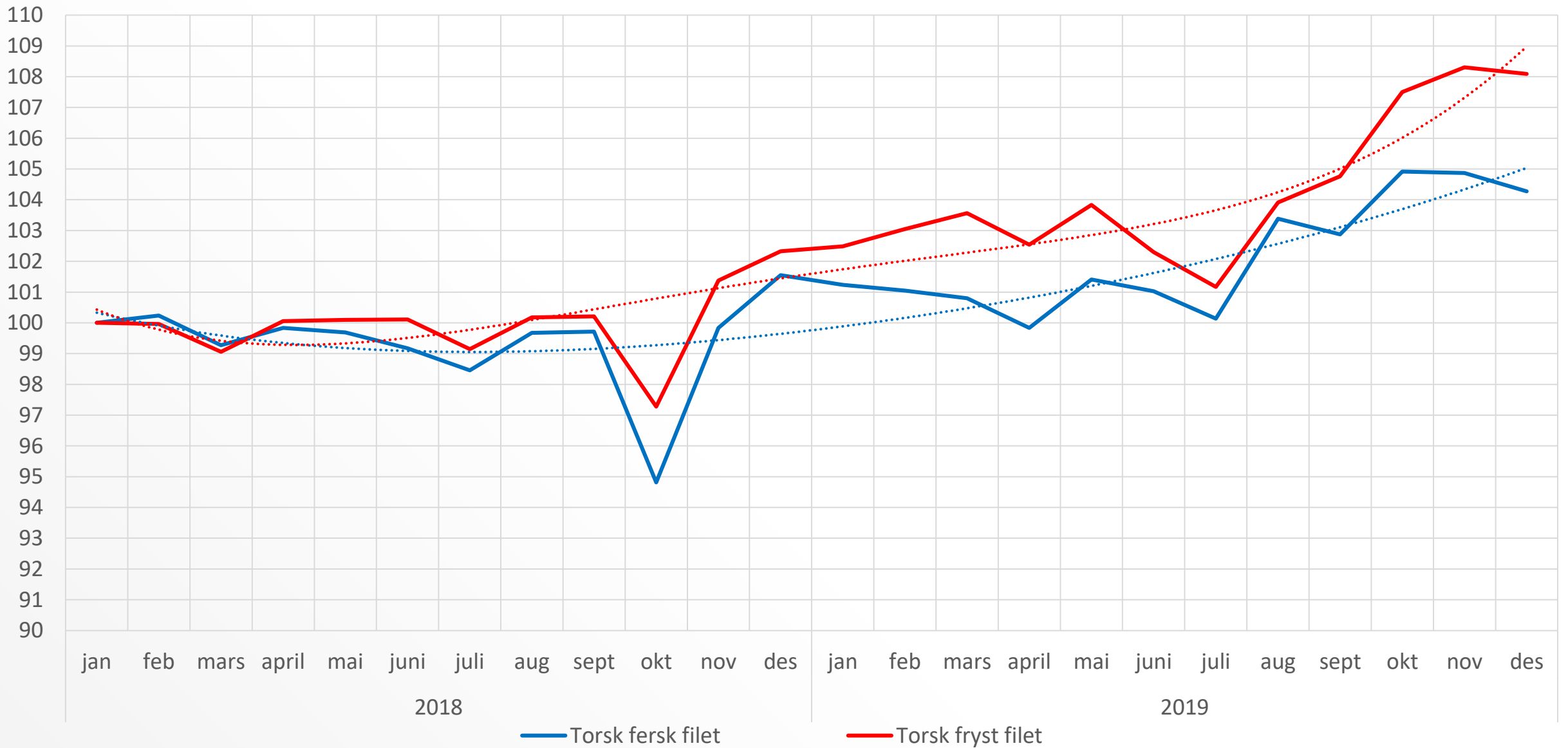
Torsk, hyse og sei – Alle produkter

Produkter av torsk

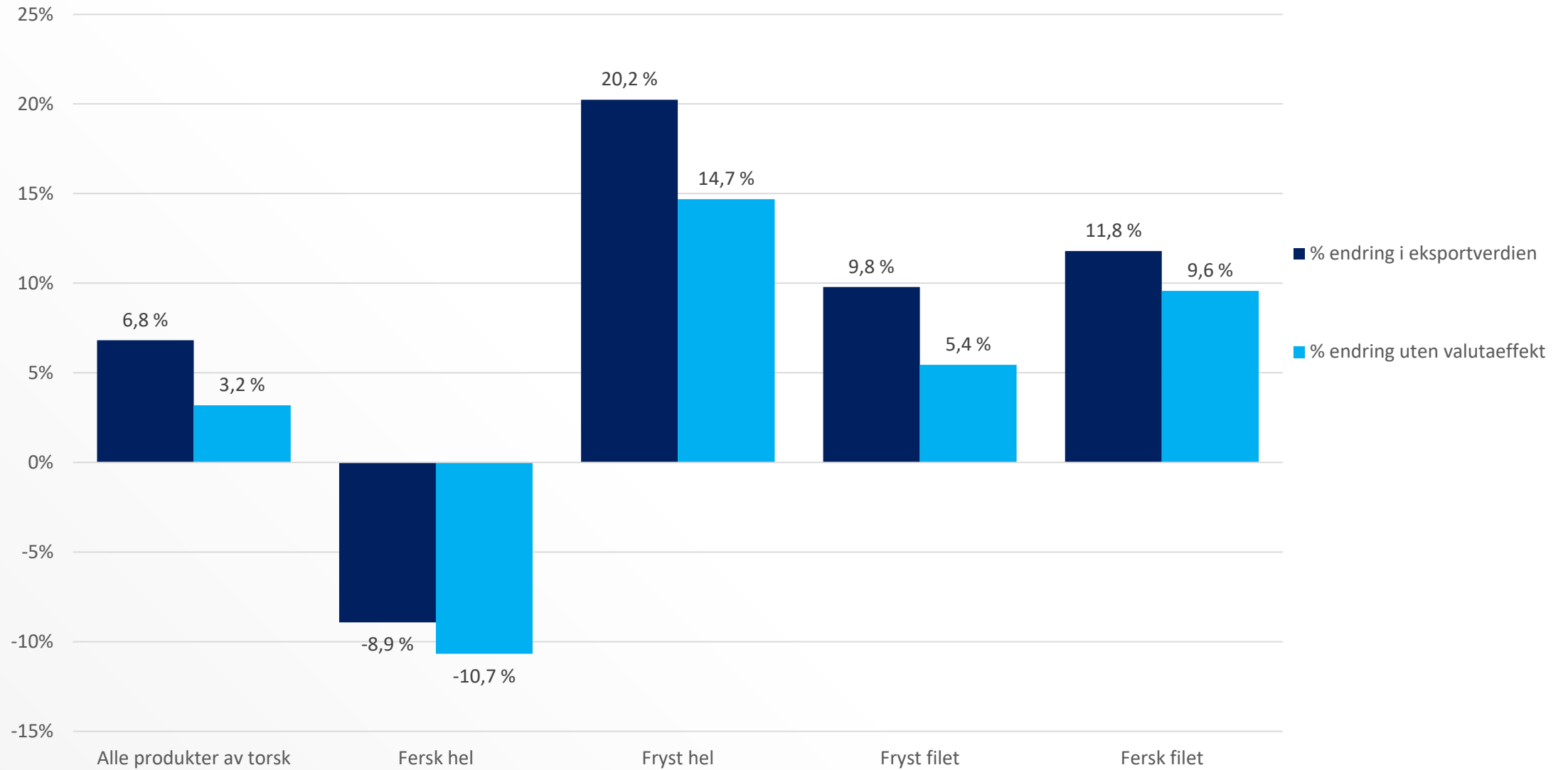

Produkter av torsk

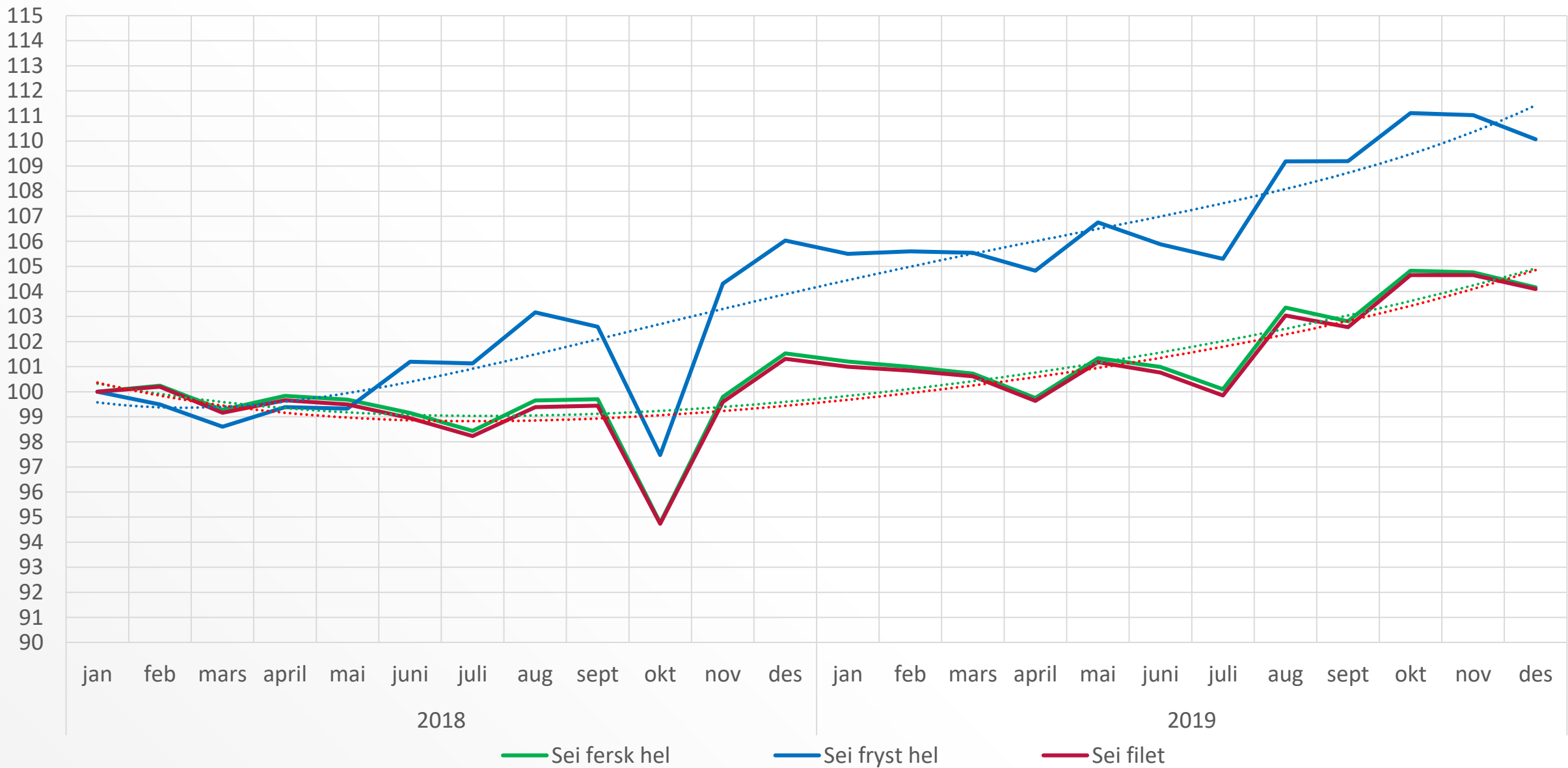

Eksportverdi - Produkter av torsk

Endring 2018 -> 2019

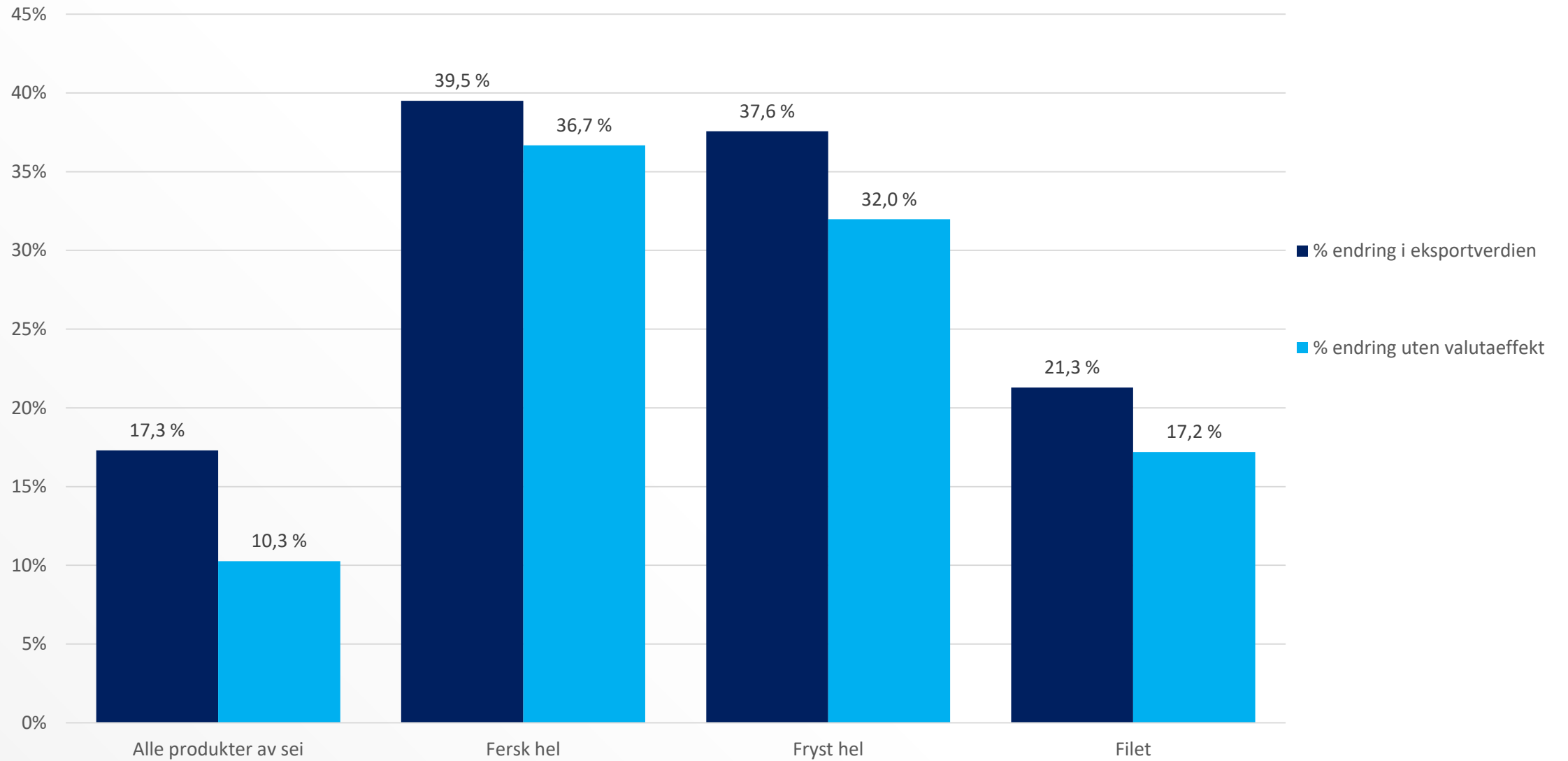

Produkter av sei

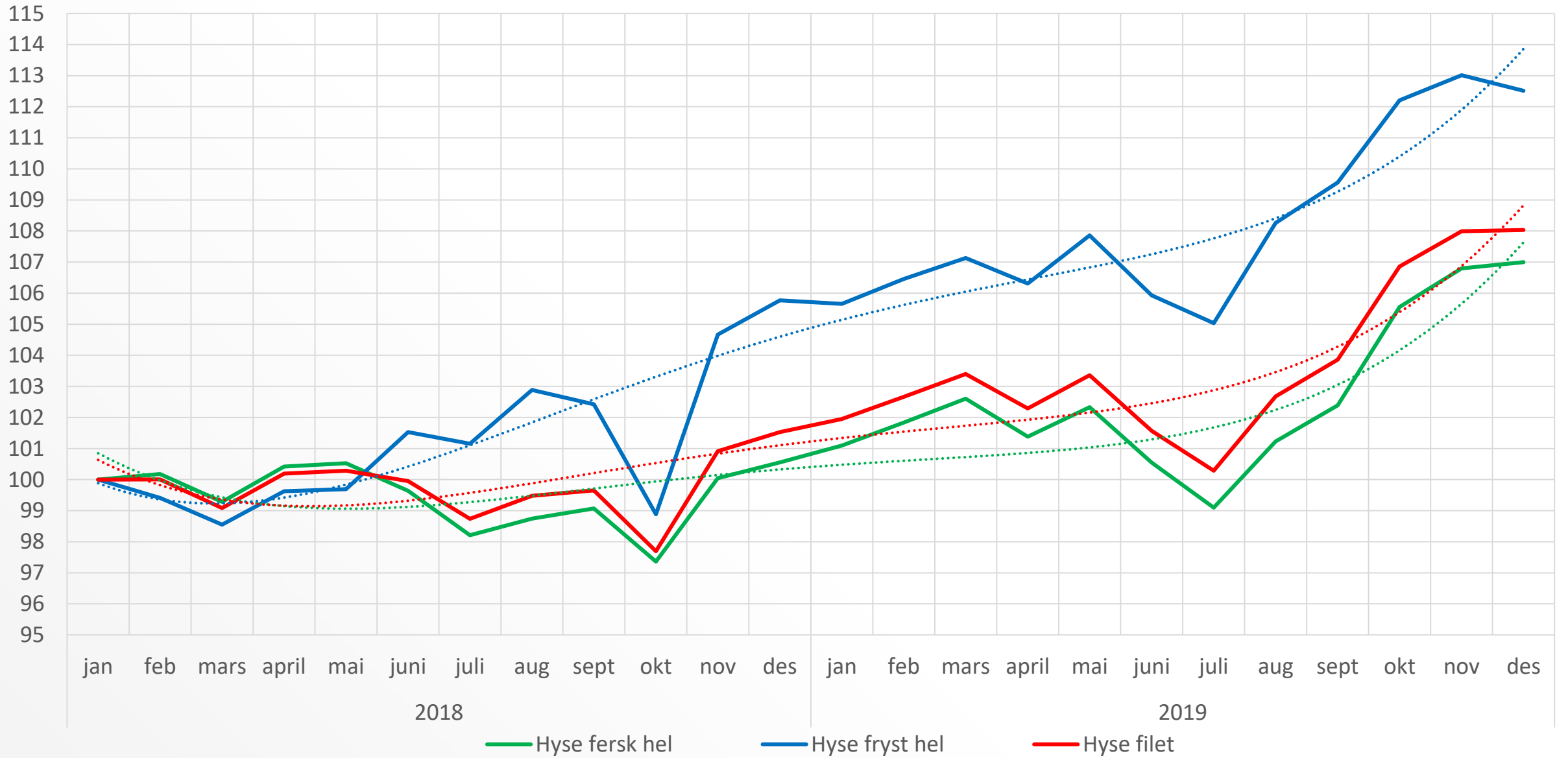

Eksportverdi - Produkter av sei

Endring 2018 -> 2019

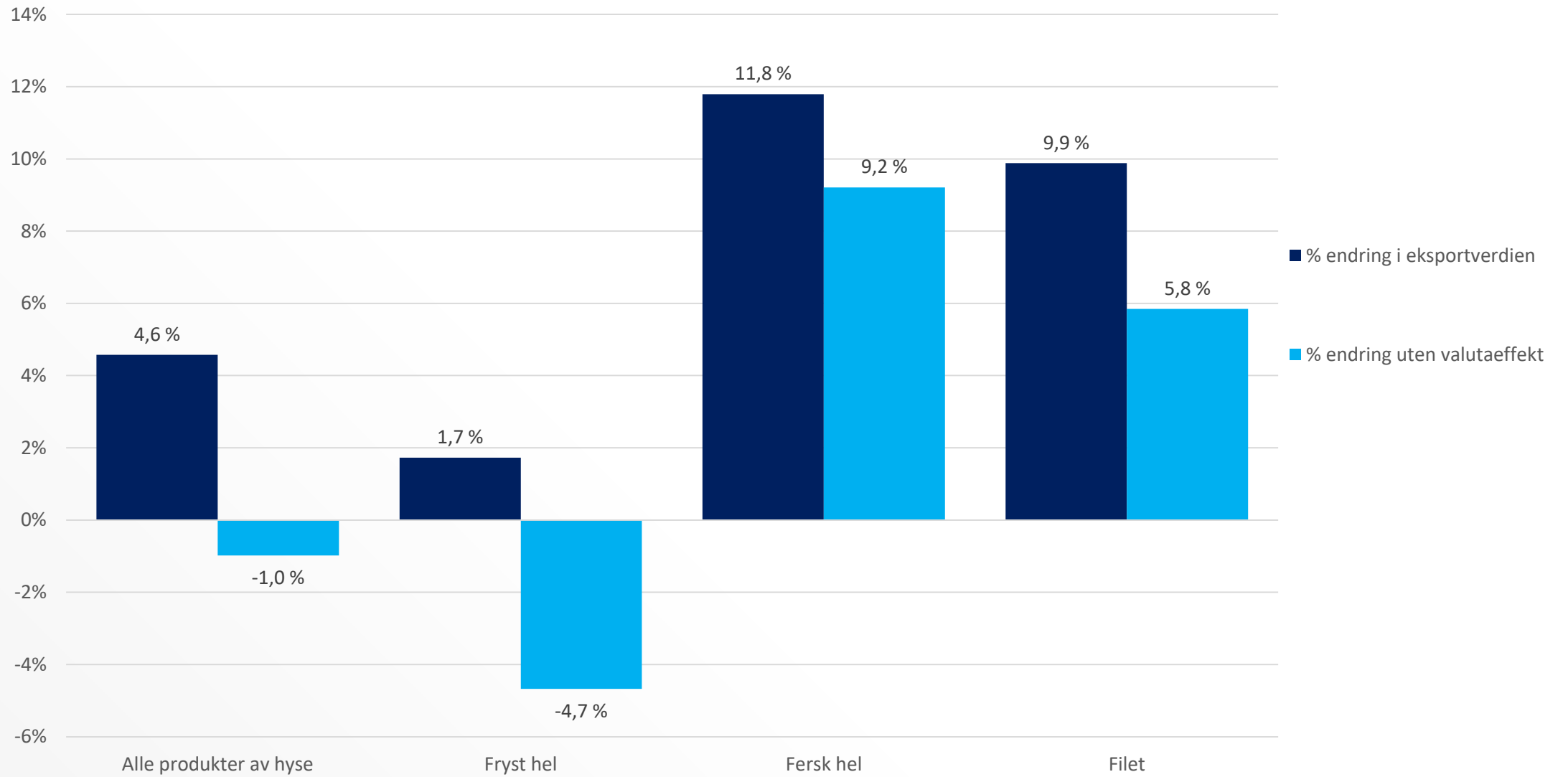

Produkter av hyse

Eksportverdi - Produkter av hyse

Endring 2018 -> 2019

4. Tørrfisk, saltfisk og klippfisk

Utviklingen innen tørrfisk, saltfisk og klippfisk

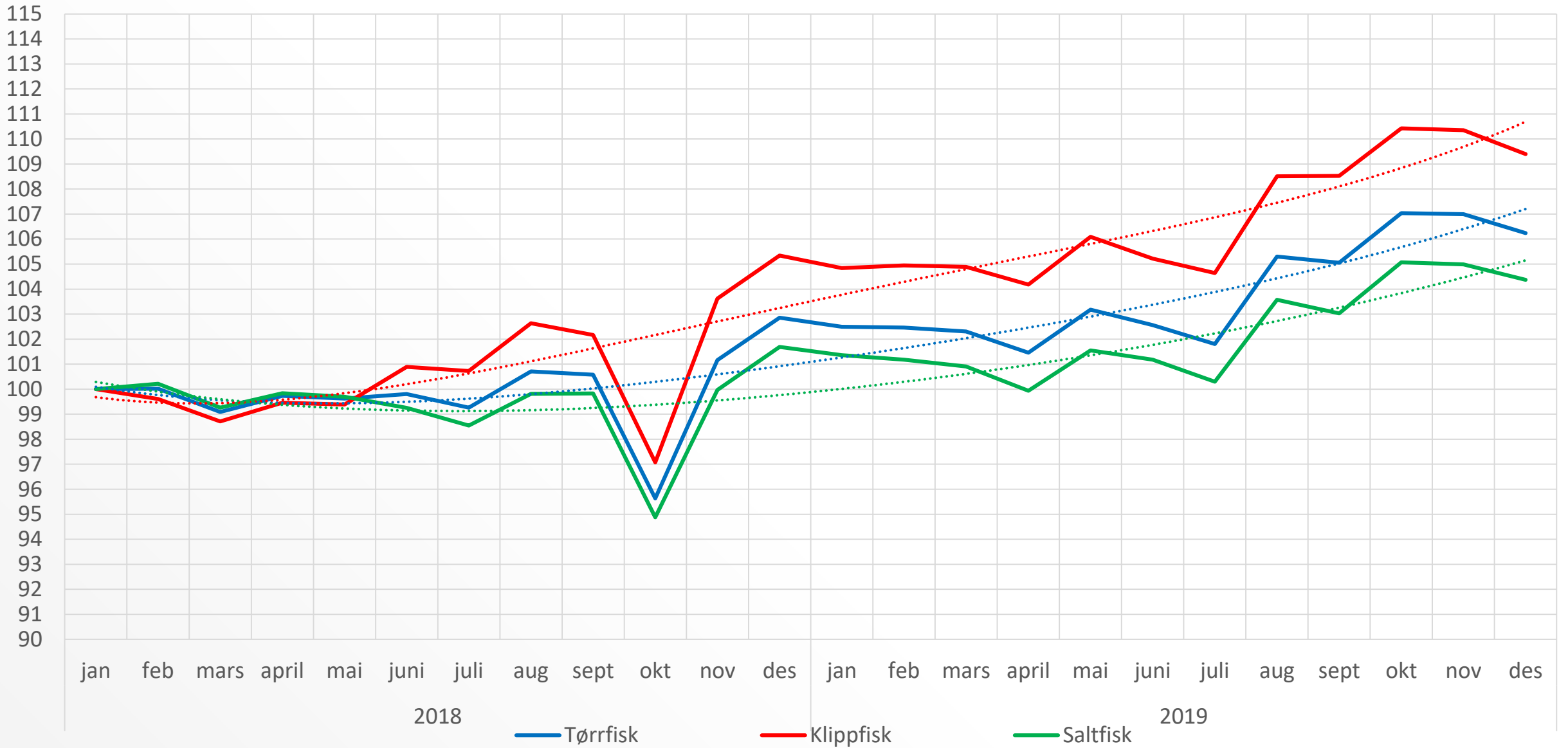
Indeksen for tørrfisk svekket seg med 6 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for saltfisk svekket seg med 4 % og indeksen for klippfisk med 9 %.

Tørrfisk – Eksportverdien økte med 11,1 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 6,7 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 40 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 32 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 80 millioner.

Saltfisk – Eksportverdien falt med 9,6 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne nedgangen ville vært på 11,9 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 33 millioner kroner.

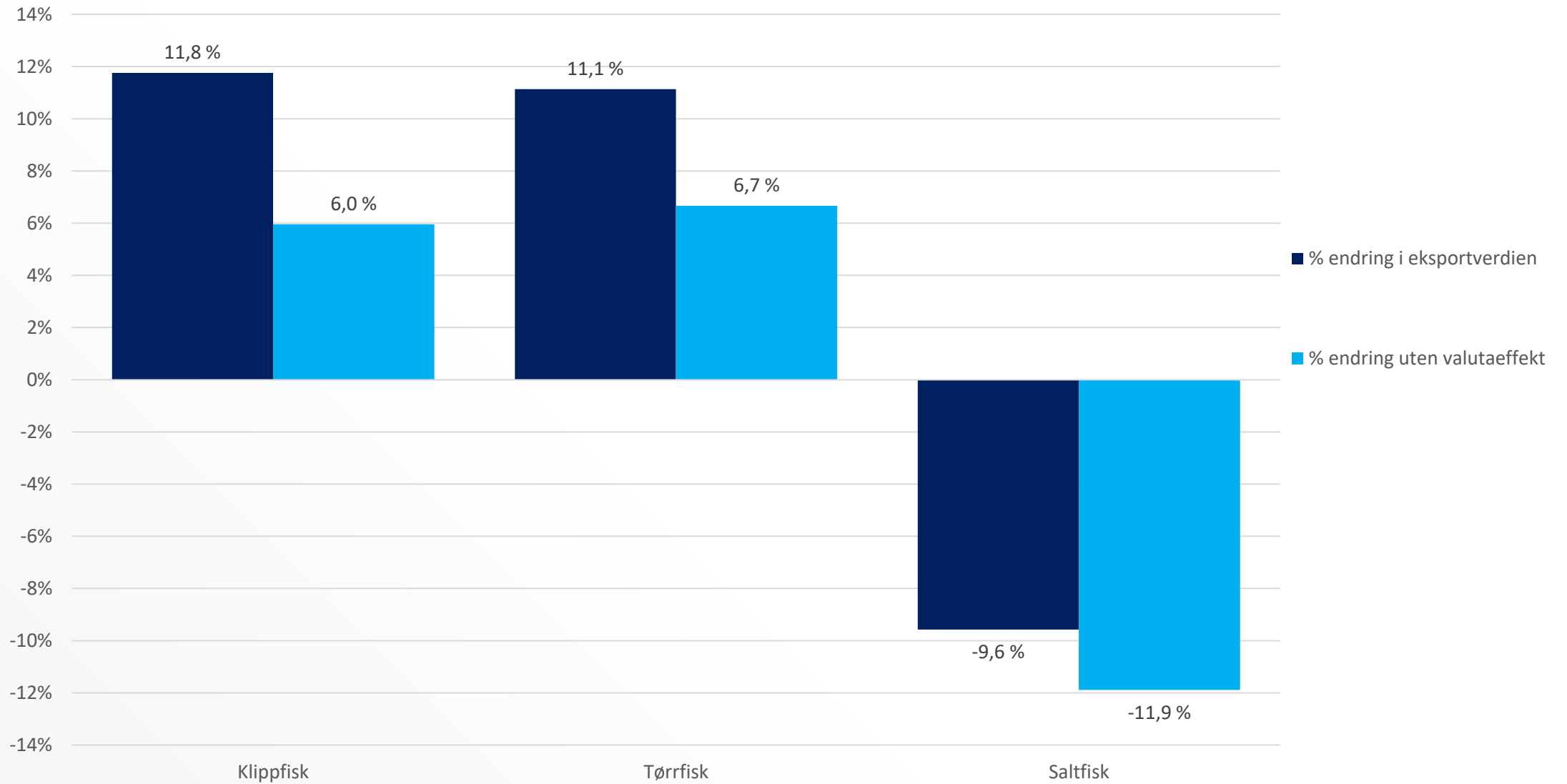
Klippfisk – Eksportverdien økte med 11,8 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 6 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 49 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 245 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 497 millioner.

Tørrfisk, saltfisk og klippfisk

Eksportverdi – Tørrfisk, saltfisk og klippfisk

Endring 2018 -> 2019

5. Sild og makrell

Utviklingen innen de største pelagisk artene

Indeksen for sild svekket seg med 9 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for makrell svekket seg med 15 %.

Sild – Eksportverdien økte med 21,5 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 17,2 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 20 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 112 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 566 millioner.

Makrell – Eksportverdien økte med 12,1 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 3,1 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 74 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 344 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 464 millioner.

Sild

Blant sildeproduktene svekket indeksen for fryst hel seg med 13 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for filet/butterflies svekket seg med 6 %.

Fryst hel – Eksportverdien økte med 52,1 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 46,2 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 11 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 50 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 446 millioner.

Filet/butterflies – Eksportverdien falt med 6,2 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne nedgangen ville vært på 9,7 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 48 millioner kroner.

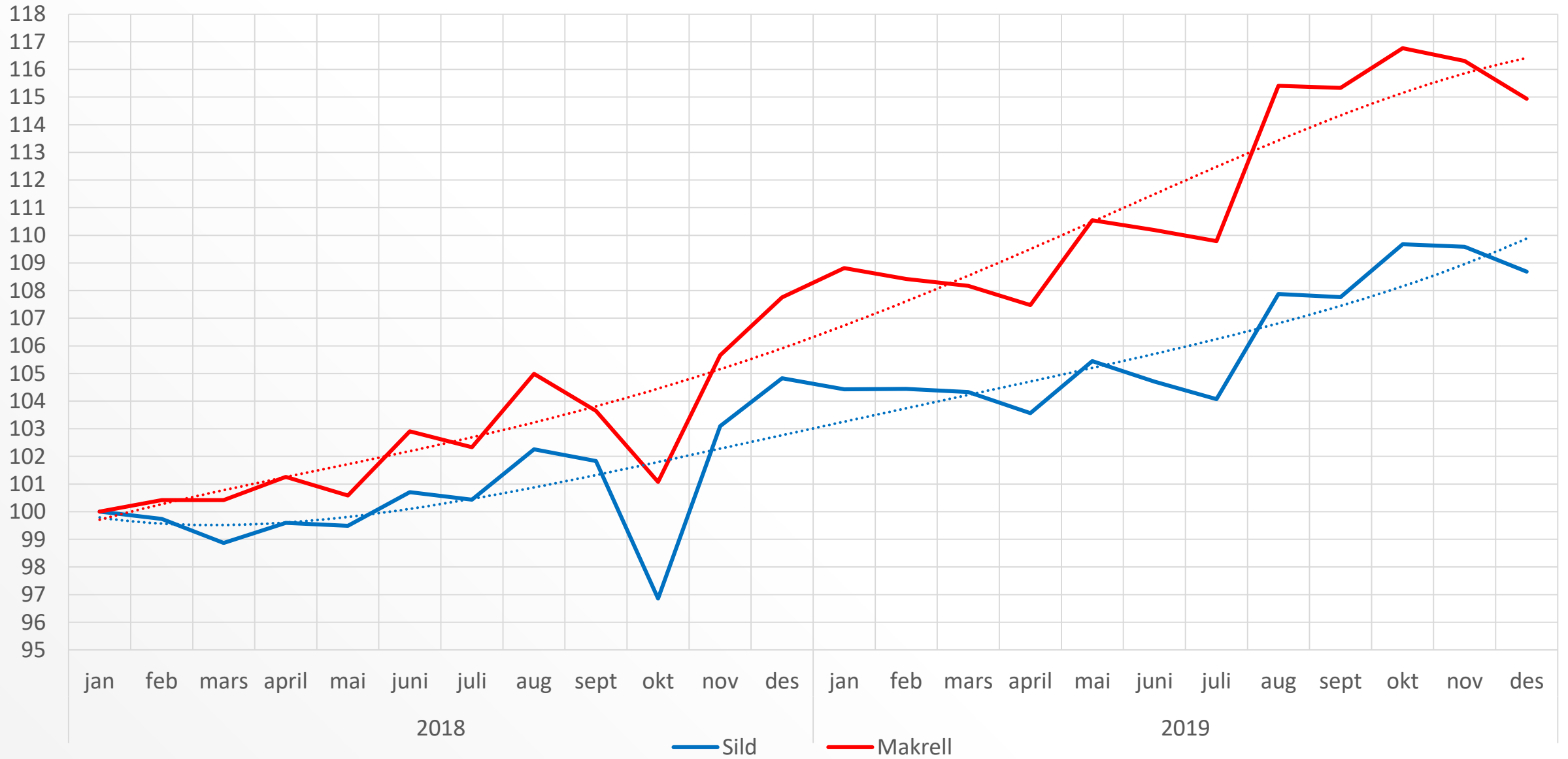
Makrell

Blant makrellproduktene svekket indeksen for fryst hel seg med 15 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for filet svekket seg med 10 %.

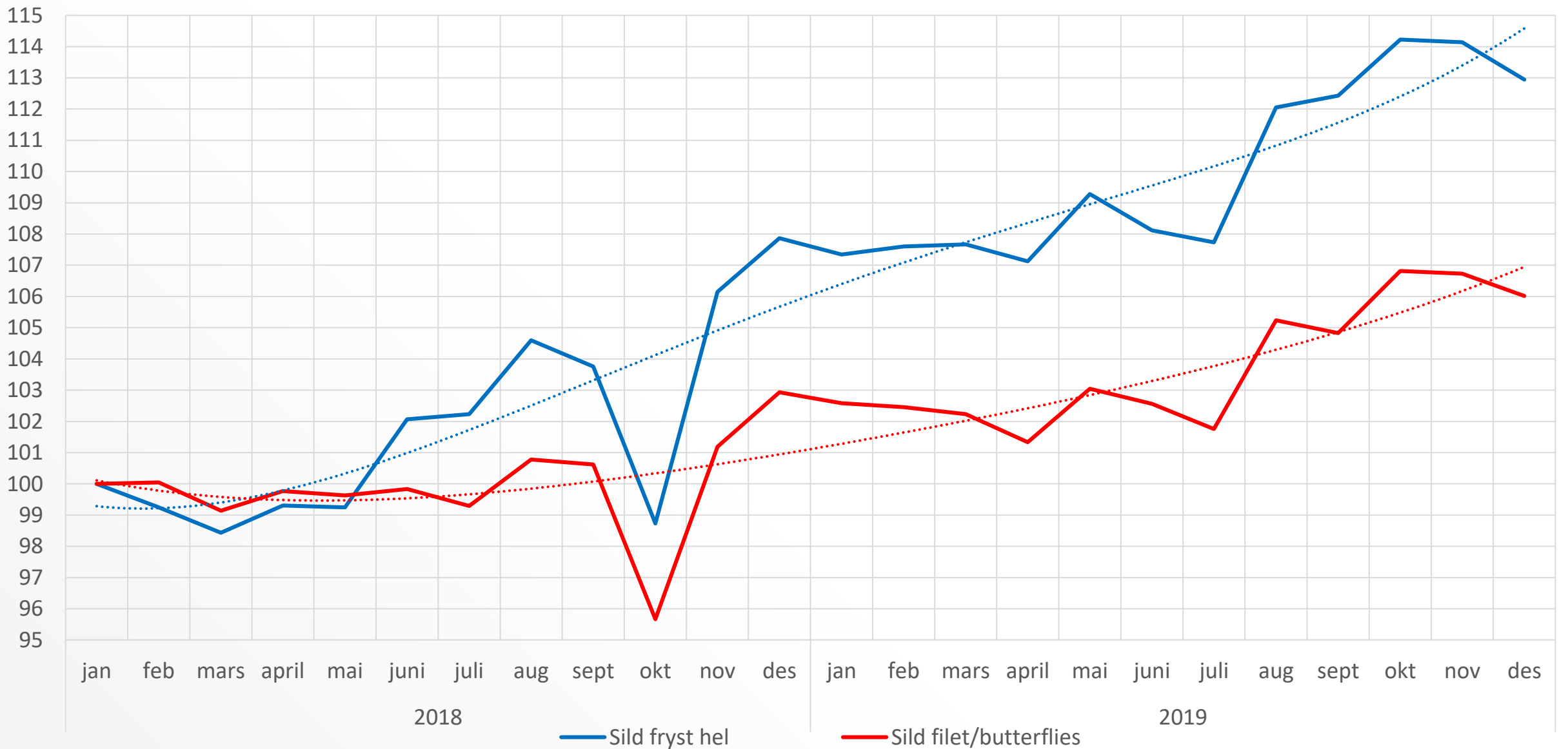
Fryst hel – Eksportverdien økte med 12,2 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 2,9 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 76 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 325 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 425 millioner.

Filet – Eksportverdien økte med 28 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 23 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 18 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 9 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 51 millioner.

Sild og makrell – Alle produkter

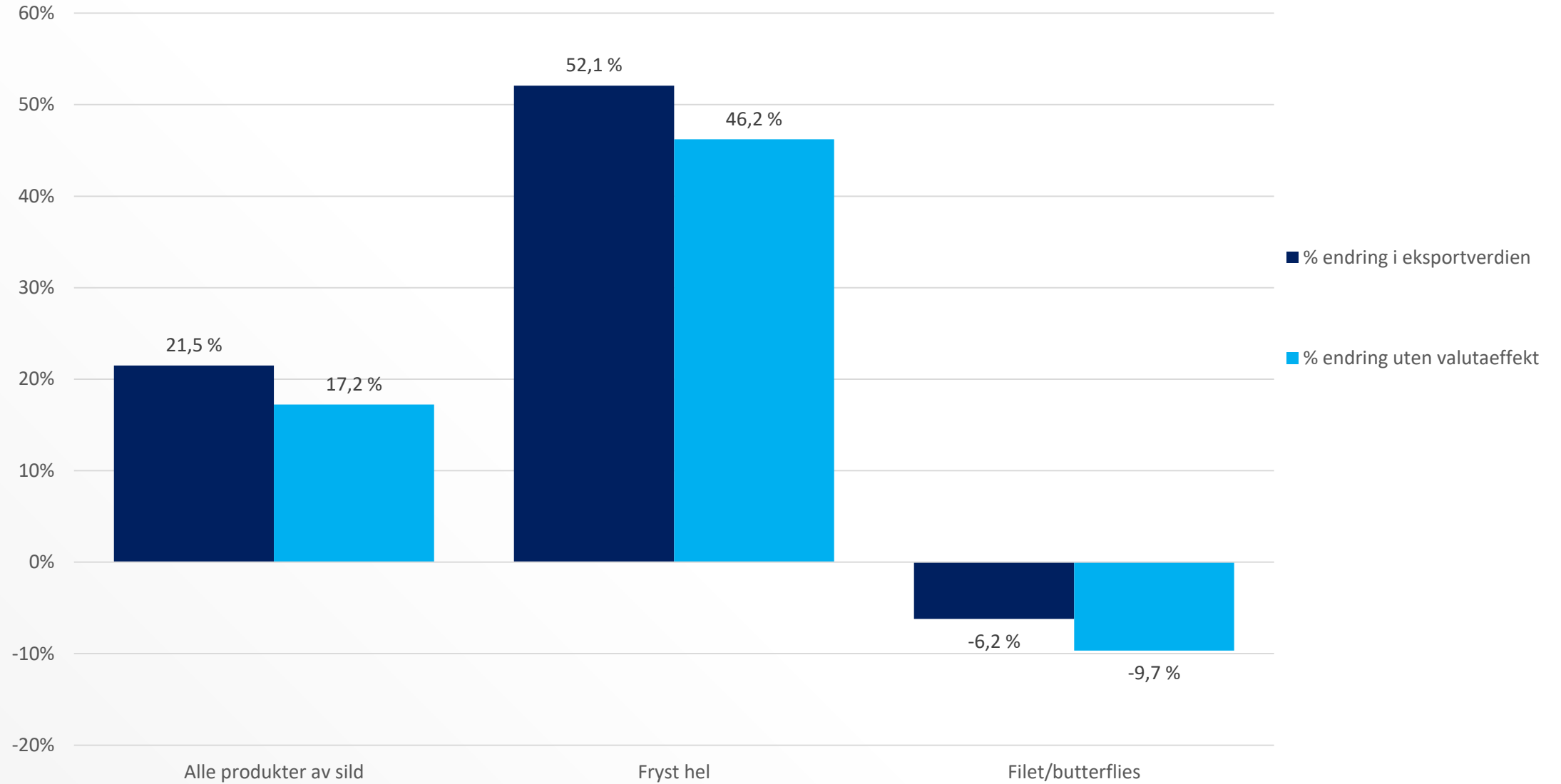

Produkter av sild

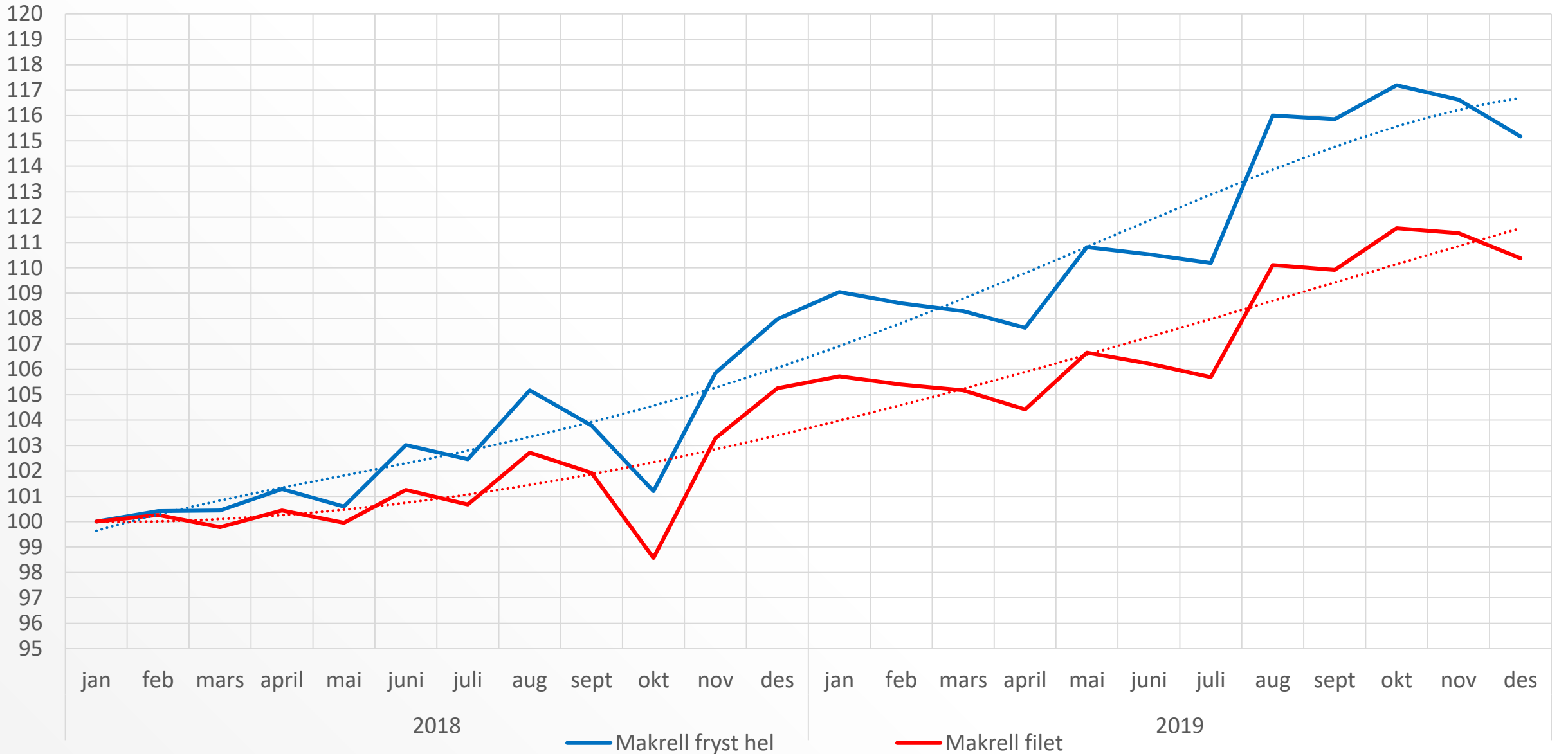

Eksportverdi - produkter av sild

Endring 2018 -> 2019

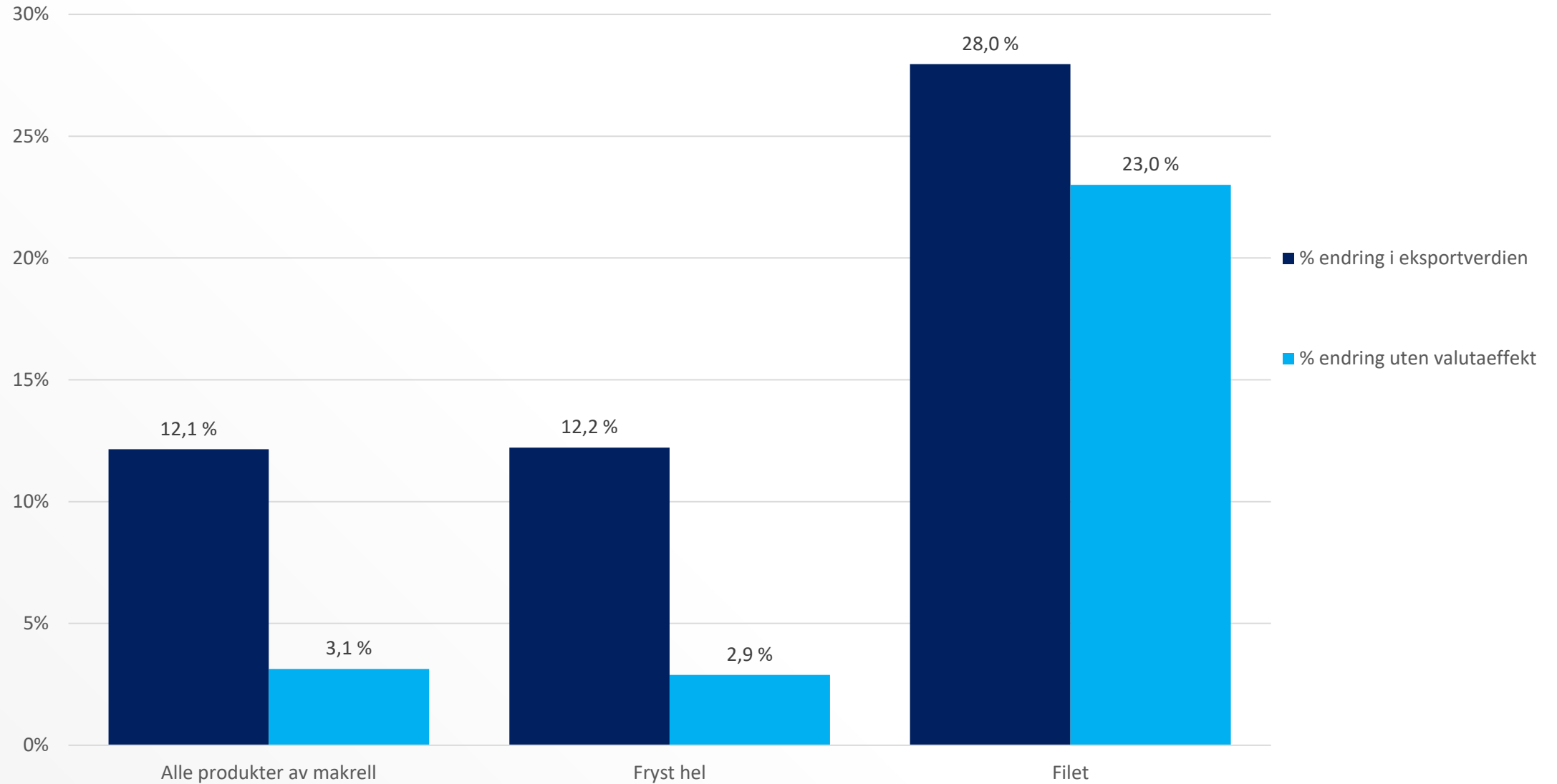

Produkter av makrell

Eksportverdi - produkter av makrell

Endring 2018 -> 2019

6. Laks

Utviklingen for laks

Indeksen for laks svekket seg med 7 % fra januar 2018 til desember 2019.

Eksportverdien økte med 6,9 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 2,5 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 63 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 3 milliarder kroner, av en total vekst i eksportverdien på 4,7 milliarder.

Indeksen for fersk hel svekket seg med 6 % fra januar 2018 til desember 2019, mens indeksen for fryst hel svekket seg med 13 %. Indeksen for fersk filet svekket seg med 10 % og indeksen for fryst filet svekket seg med 8 %.

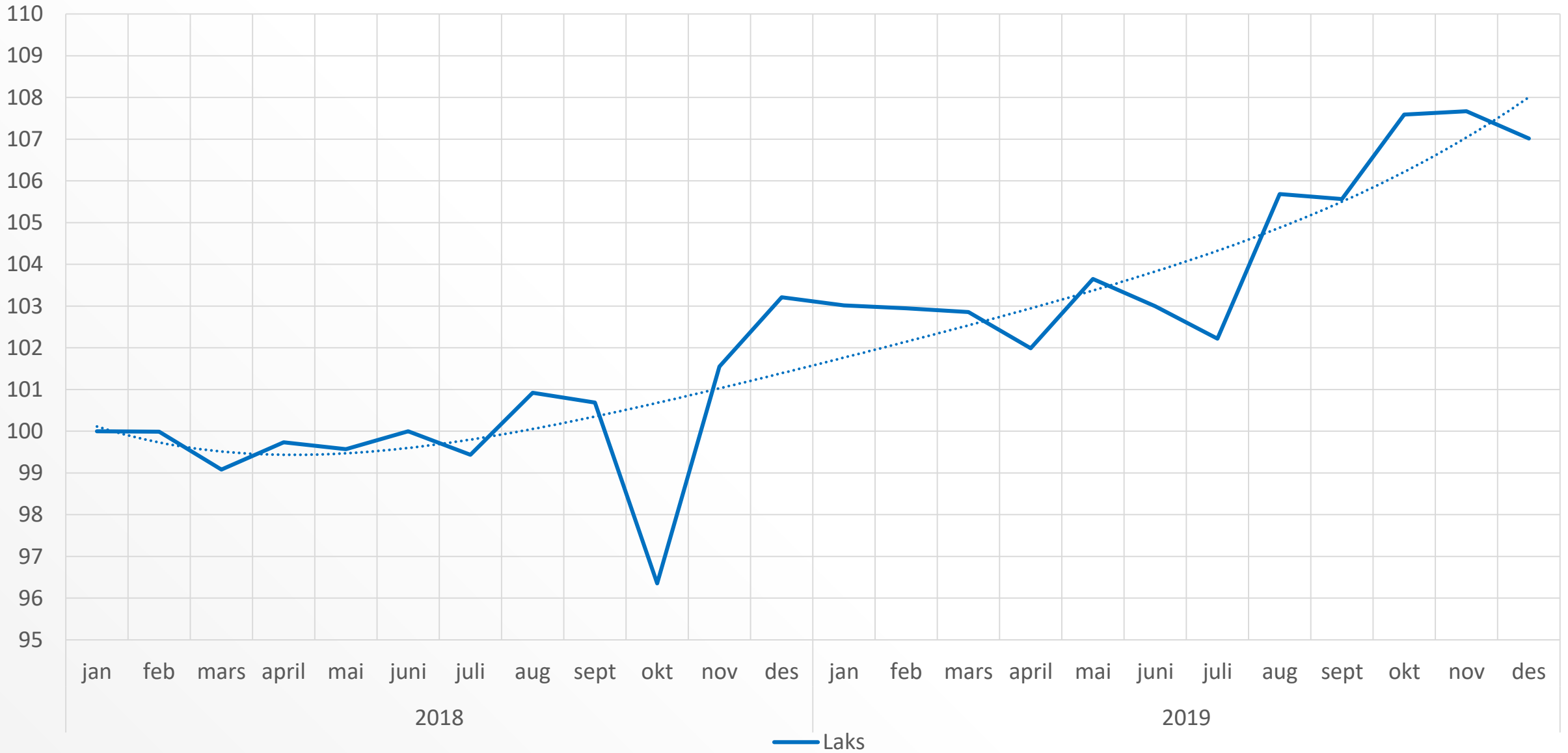
Fersk hel – Eksportverdien økte med 4,5 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 0,5 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 88 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 2,1 milliarder kroner, av en total vekst i eksportverdien på 2,4 milliarder.

Fryst hel – Eksportverdien økte med 15,6 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 8,1 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 48 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 79 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 165 millioner.

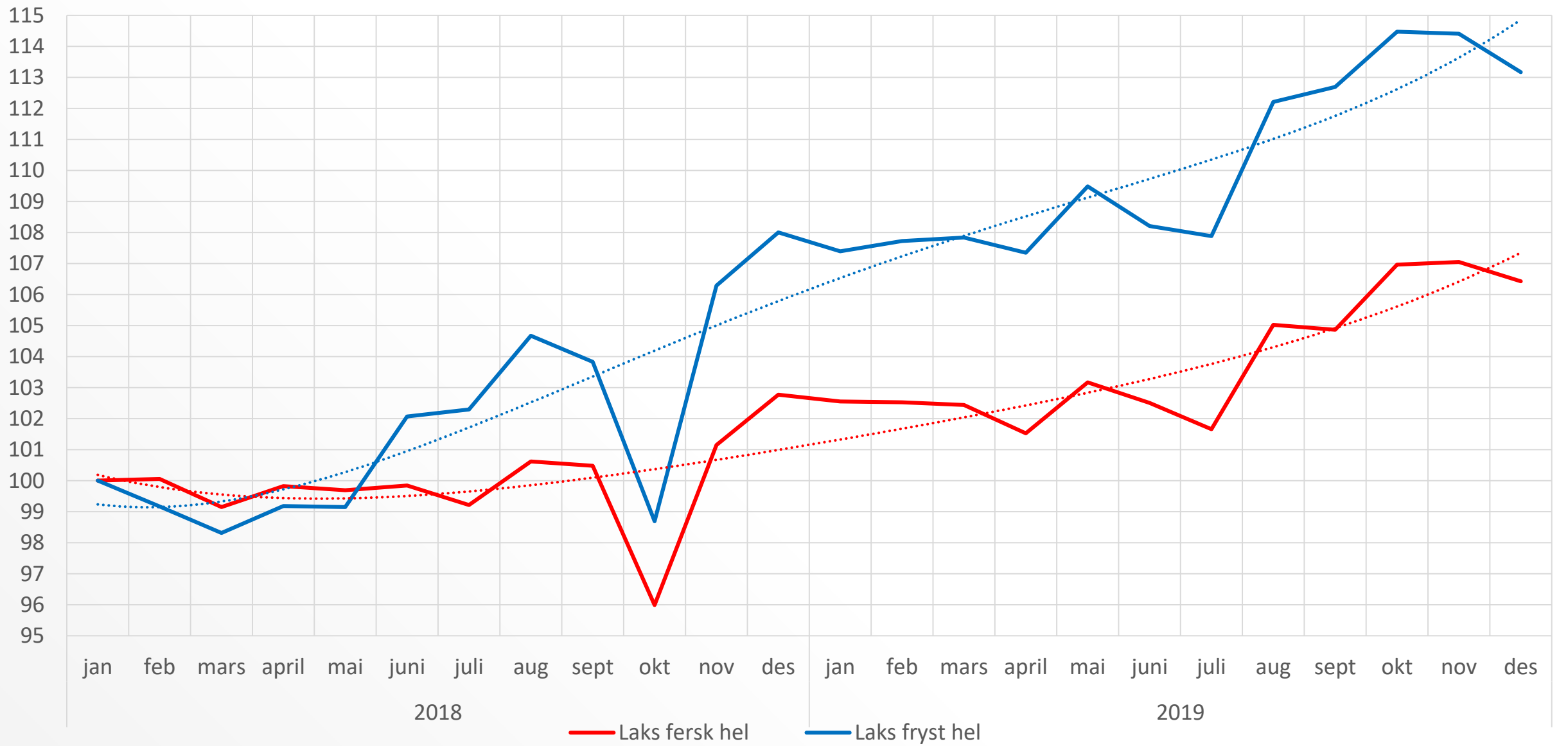
Fersk filet – Eksportverdien økte med 18,6 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 12,6 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 33 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 454 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 1,4 milliarder.

Fryst filet – Eksportverdien økte med 13,6 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 8,3 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 39 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 226 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 581 millioner.

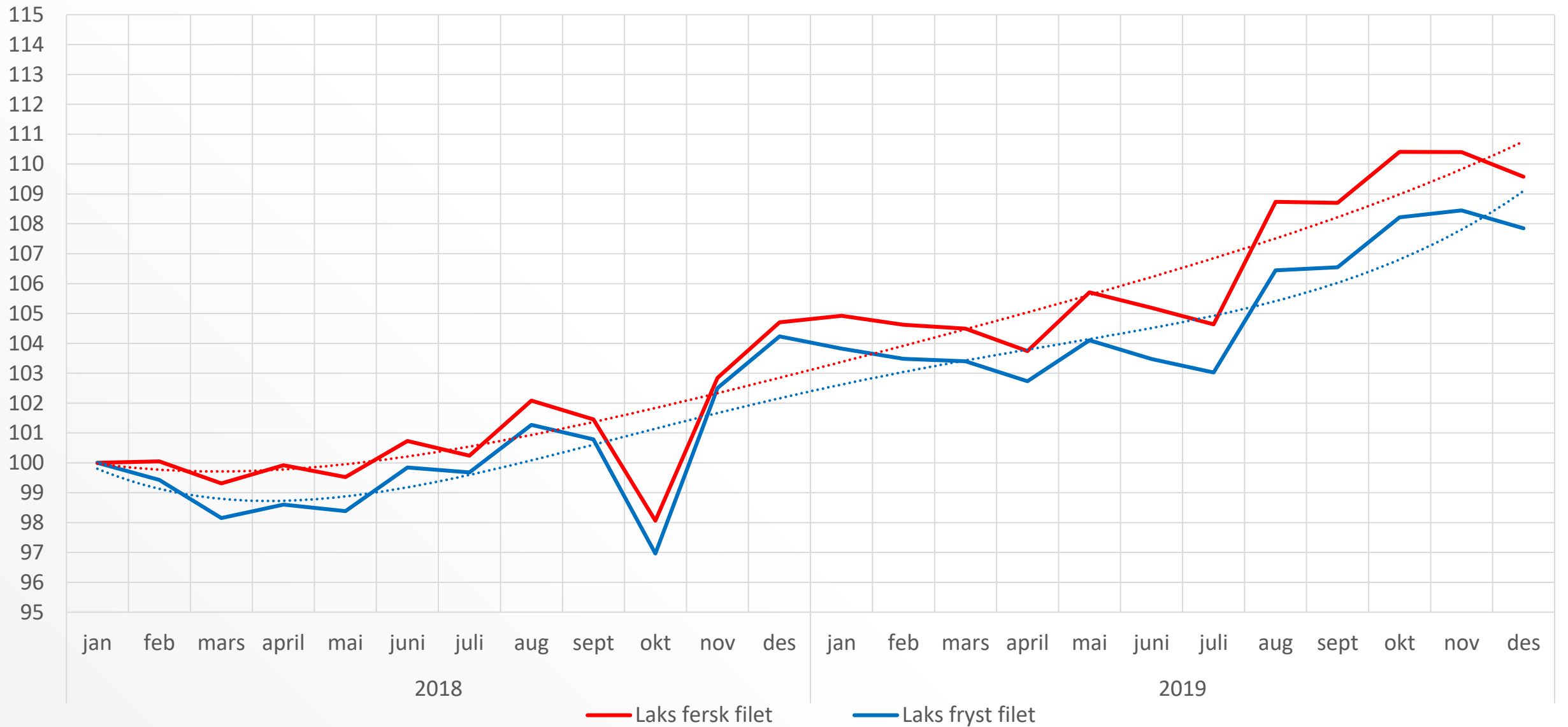
Laks – Alle produkter

Produkter av laks

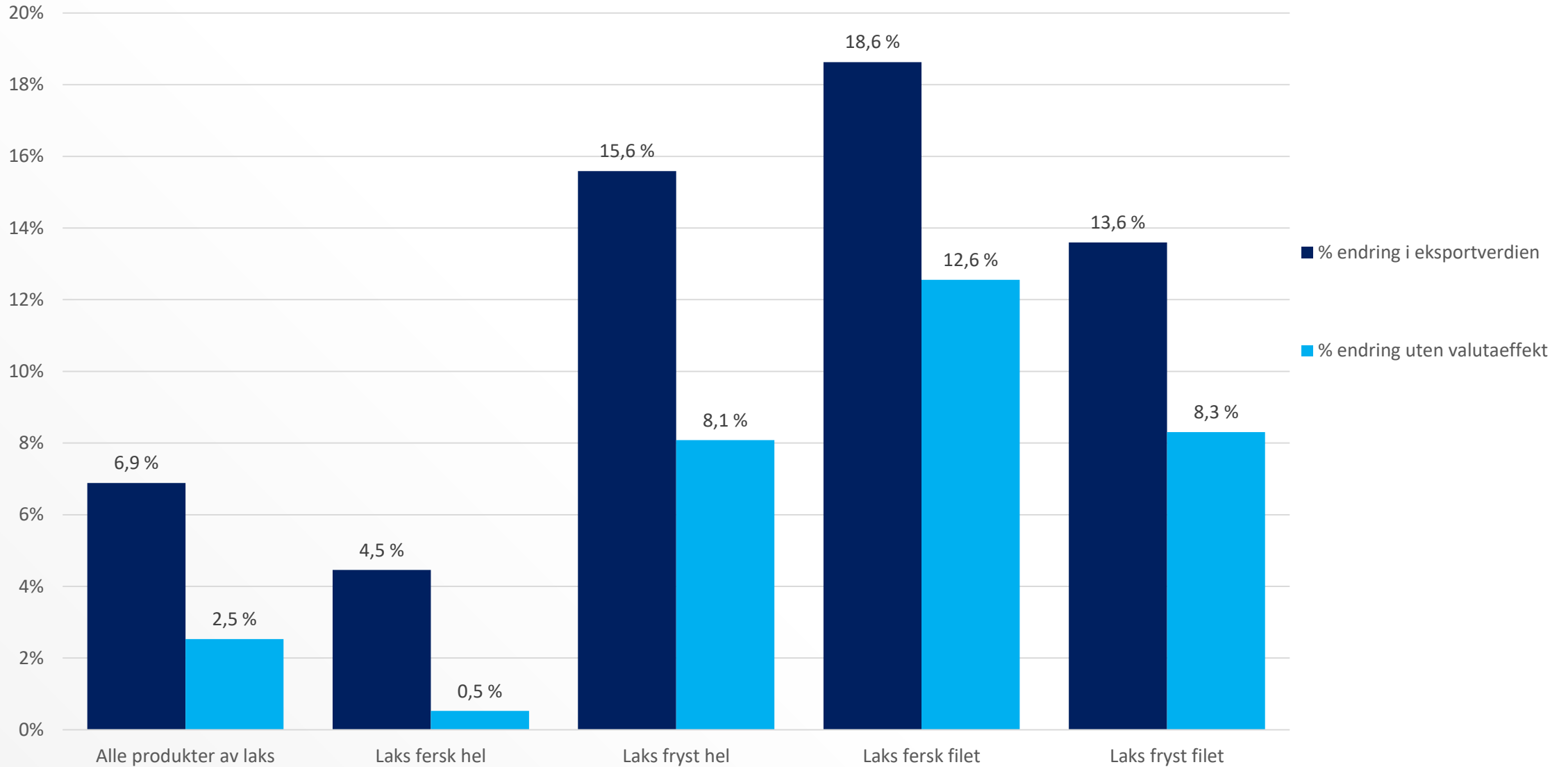

Produkter av laks

Eksportverdi - produkter av laks

Endring 2018 -> 2019

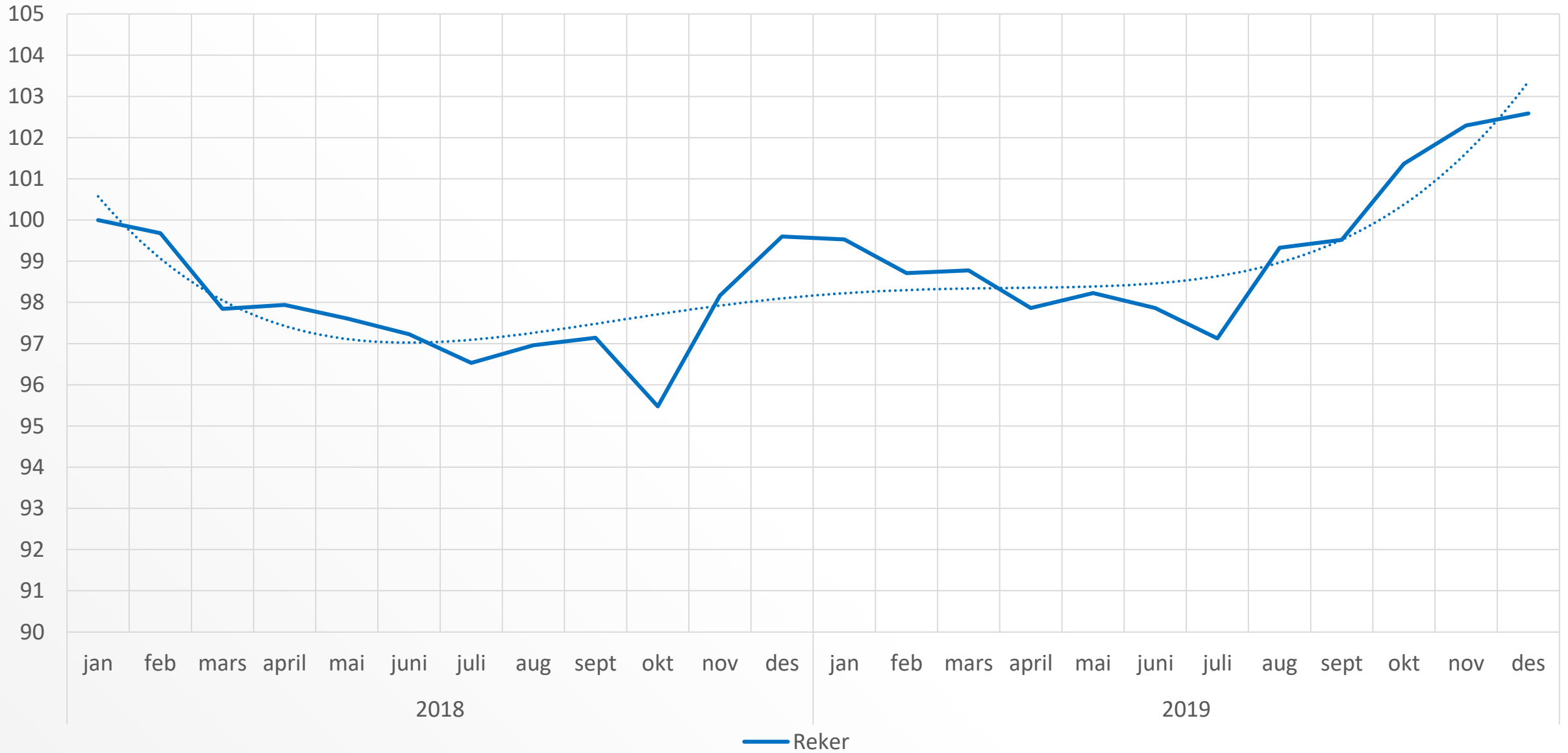
7. Reker

Utviklingen for reker

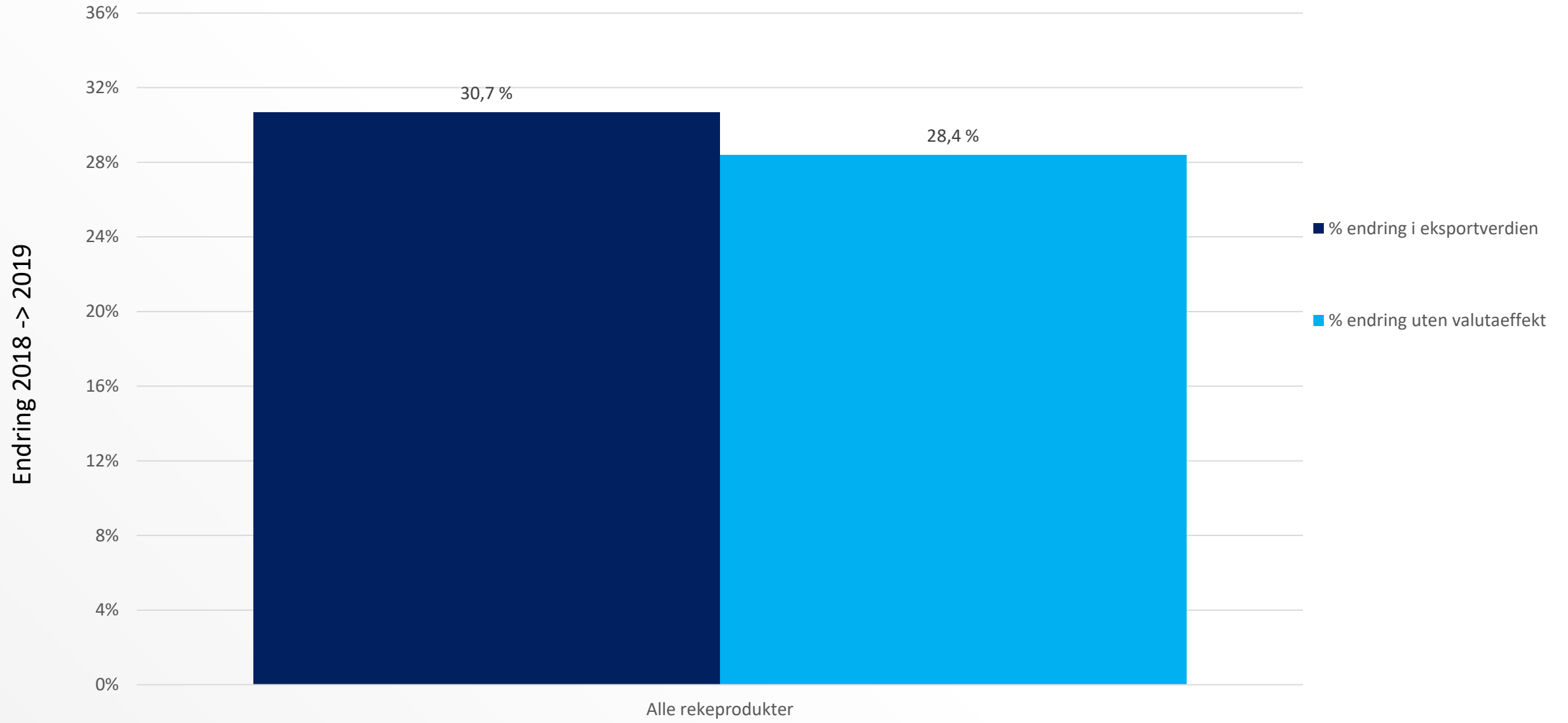
Indeksen for reker svekket seg med 3 % fra januar 2018 til desember 2019.

Eksportverdien økte med 30,7 % fra 2018 til 2019, og vi anslår at denne økningen ville vært på 28,4 % hvis man justerer for valutaeffekten. Dette betyr at 7 % av eksportverdiøkningen mellom årene skyldtes en svakere norsk krone. Dette tilsvarer en valutaeffekt på cirka 19 millioner kroner, av en total vekst i eksportverdien på 255 millioner.

Reker – Alle produkter

Eksportverdi - rekeprodukter

8. Konkurransesituasjonen overfor andre produsentland

Forklaring av figurene

I denne seksjonen ser vi nærmere på de hjemlige valutaene til tre av våre viktigste konkurrenter i sjømatmarkedene: Island, Chile og Skottland. Vi ser på vekslingskursen mellom hver av disse og norske kroner, i tillegg til en handelsvektet valutakursindeks for hvert av landene.

En viktig forskjell fra indeksene/vekslingskursene vist tidligere i presentasjonen, er at vi nå ser på dem fra konkurrentlandets perspektiv. For eksempel: En høyere verdi i den islandske indeksen indikerer en svakere islandsk krone. En lavere verdi på vekslingskursen mot NOK indikerer en sterkere islandsk krone.

Én mulig tolkning av indeksen er at den måler utviklingen i internasjonal konkurransekraft hos landets eksportindustri. En høyere indeksverdi vil da indikere forbedret konkurransekraft, mens en lavere verdi indikerer forverret konkurransekraft. En høyere verdi i vekslingskursen mot NOK vil dermed spesifikt indikere *en forbedret konkurranseposisjon relativt til norske eksportører*.

Utviklingen i konkurransesituasjonen 1/2

Fra januar 2018 til desember 2019 svekket chilenske pesos seg med 11 % mot norske kroner, og med 13 % målt ved en handelsvektet valutakursindeks. Chile er en stor eksportør av laks, spesielt til USA, og pesoen svekket seg med hele 27 % mot US dollar over samme periode. Isolert sett innebærer dette at chilensk laks har forbedret sin konkurranseposisjon relativt til norsk laks i både USA og andre markeder. Mye av pesos-svekkelsen kom helt på tampen av 2019. De siste månedene av 2019 var preget av demonstrasjoner og protester i Chile rettet mot blant annet sosial og økonomisk ulikhet, lave lønninger og en politisk styring dominert av et knippe mektige familier*. Et av hovedkravene bak protestene var en endring av grunnloven, der staten påtar seg ansvaret for å forsørge innbyggerne med utdanning og helsehjelp. Disse urolighetene smittet raskt over i valutamarkedene, hvor investorer unngår pesoen som følge av denne økte usikkerheten rundt landets videre utvikling. Chilenske myndigheter senket også renten i flere omganger gjennom 2019, fra 3 % ved begynnelsen av året til 1,75 % i september. Inn i 2020 har situasjonen rundt spredningen av koronaviruset gjort at renten har blitt ytterligere senket i landet, til foreløpig 0,5 % per april. Samtidig har pesoen falt ytterligere i verdi. Lave renter og (både intern og global) usikkerhet er begge faktorer som vil bidra til å fortsatt holde pesoen nede.

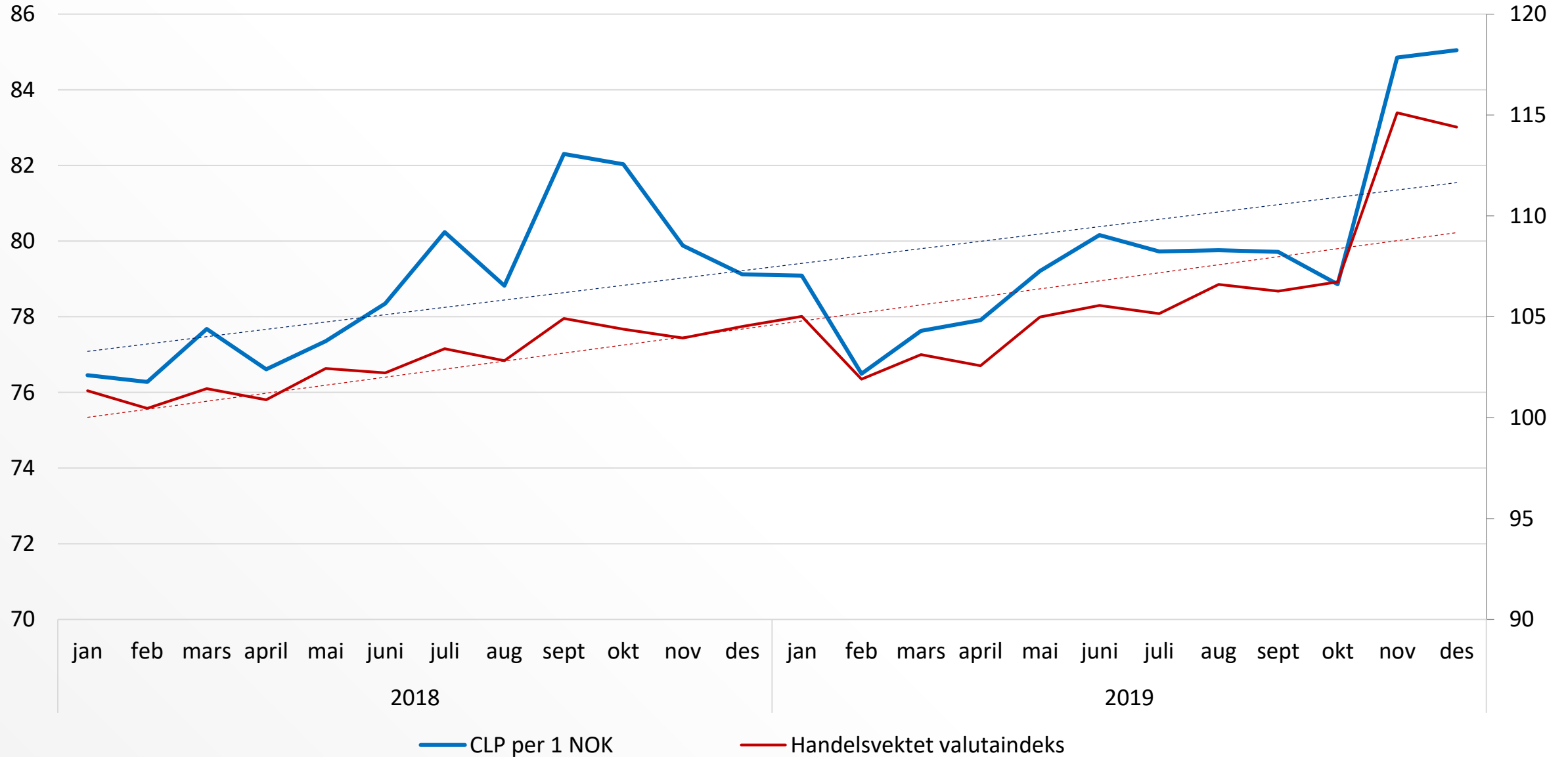
Islandske kroner svekket seg med 4 % mot norske kroner og 10 % målt ved en handelsvektet valutakursindeks fra januar 2018 til desember 2019. Den islandske kronen svekket seg samtidig med hhv. 19 % og 13 % mot euro og britiske pund over perioden, valutaene til to sentrale markeder i både norsk og islandsk hvitfiskeeksport. Den siste tids endringer i vekslingskursen mellom norske og islandske kroner innebærer dermed en forbedring av konkurransesituasjonen til islandske hvitfiskeeksportører relativt til norske i disse markedene. Etter en lengre periode med formidabel vekst og styrking av landets valuta, har veksten i islandsk økonomi dempet seg noe den siste tiden. I en rapport fra november 2019 anser OECD at veksten vil ta seg opp igjen i 2020 og 2021 i takt med vekst i turist- og sjømatnæringene i landet. Disse vekstanslagene vil nok derimot revideres kraftig etter hvert som de økonomiske konsekvensene av den pågående koronapandemien tas inn.

*<https://www.aftenposten.no/verden/i/1nebaJ/chile-skal-faa-ny-grunnlov>

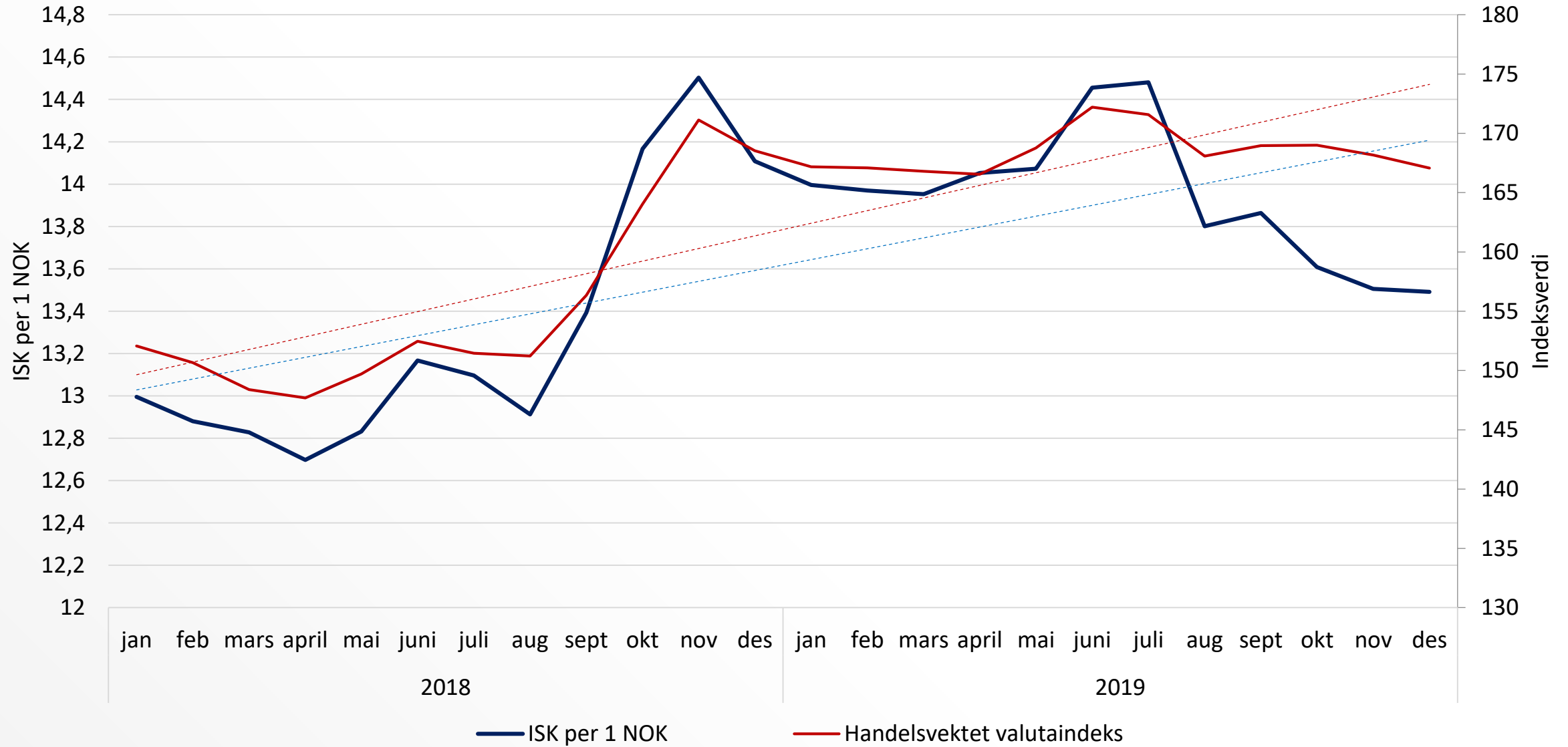
Utviklingen i konkurransesituasjonen 2/2

Britiske pund styrket seg med 8 % mot norske kroner og 2 % målt ved en handelsvektet valutakursindeks fra januar 2018 til desember 2019. Skotske lakseprodusenter er blant annet en sentral konkurrent for norsk laks i EU-markedet, og pundet styrket seg med 4 % mot euroen over perioden. Isolert sett har denne utviklingen vært til fordel for norske lakseprodusenter relativt til skotske. Pundet har fluktuert mye i takt med usikkerheten rundt brexit-situasjonen de senere år, og har generelt svekket seg i perioder der markedet har ansett en EU-utmelding uten avtale som mer sannsynlig. Utover høsten 2019 styrket pundet seg mye på økende forventninger om valgseier til Boris Johnson og det konservative partiet, da dette i så tilfelle ville innebære utmeldelse av EU (med avtale) den 31.januar 2020, og dermed redusert usikkerhet i den britiske økonomien. Etter at valgseieren og begynnelsen på overgangsperioden var et faktum, flatet pundets utvikling seg ut. Fra rundt mars i år har pundet, i likhet med mange andre valutaer, igjen falt i verdi, samtidig som den britiske sentralbanken har senket styringsrenten fra 0,75 % til 0,25 %.

Chilenske pesos

Islandske kroner

Britiske pund per 100 NOK

